

POUZE PREZENČNĚ

PORGazeen

11

Časopis Prvního Obnoveného Reálného Gymnázia • Ročník II. • Cena 10 Kč

VÝSLEDKY ANKETY

QUO VADIS PORG?

JACKSON vers. TINA

MYRIÁDY GLOS

JUDGEMENT NIGHT

NOVÝ ÚVODNÍK

JOSIP PLEČNIK

LITERÁRNÍ BAŘINY

CYBERPOVÍDKA

SEKTY HROZÍ I TOBĚ

BOJE O PŘEŽITÍ

PORGazeen

Časopis Prvního Obnoveného Reálného Gymnázia • Ročník III. • Cena 10 Kč

11. číslo PORGazeenu (II. ročník)
vychází 16. 10. 1996

Šéfredaktor & zástupce šéfredaktora
NONE

Redakce tohoto čísla:

Jan Daněk, Petr Kolínský,
Kryštof Kozák, Přemysl Matějček,
Hana Třeštková, Tomáš II. Třeštík,
Jindra Tužilová, Michal Doležal (Mikiš)

Obálka:

Tomáš II. Třeštík

Grafická úprava a sazba:

(tradičně) Martin Šíp
(netradičně) redakce tohoto čísla

Finanční manažer (Velký klokan):

Petr Kolínský

Jazyková úprava a korektury:

Magda Podaná (za všechno nemůže)

Cena jednoho výtisku:

10 Kč

Předplatné:

Neposkytuje se z důvodu
nepravidelného vycházení.

Jak přispět do PORGazeenu?

Napište příspěvek a...

1. hodte jej do schránky PORGazeenu
2. pošlete jej označený na adresu školy:
PORG – Lindnerova 3, 180 00 Praha 8
3. předejte jej některému z redaktorů

Autoři dostávají jeden výtisk zdarma!

*Uzávěrka příštího čísla PORGazeenu
(a to bude v pořadí již dvanáctý)
je plánována na 15. 11. 1996*

ANONYMNÍ PŘÍSPĚVKY NEOTISKUJEME!

OBSAH

Úvodník	
Vážení přátelé, ano	3
Ze Života a Smrti školy	
Glosy	4, 5
Školství a svobodná společnost	6
(S)PORG ...a co zítra	7
Anketa 1996 - první signály	8
Běstvina potřetí	9
Quo Vadis, PORG?	10
Povídka	
Okamžik vítězství	11
Kultura	
Svět je zmaterializovaná myšlenka	12
Literární bařiny VII.	13
Postřehy z masové zábavy	14-16
Recenze	
Dcery Marie Terezie	17
Reportáže	
Boj o přežití II.	18-21
Česká škola v Rovensku	22
Roháče	23
Spaste svět	24, 25
Rozhovor se svědkyní Jehovovou	26
Recenze	
Judgement Night	27
Poslední strana	
Boje o přežití, epizoda 1, 2, 3	28

**PORGazeen číslo 11 vychází
za vydatné podpory nadace
OPEN SOCIETY FUND,
od níž redakce dostala grant
na výrobu jednoho ročníku časopisu.
Děkujeme**

VÁŽENÍ PŘÁTELE, ANO.

Každá tradice má svá omezení. A proto se dnes pokusíme napsat první smysluplný úvodník v historii našeho časopisu. Představíme některé články a sdělíme co nejvíce co nejdůležitějších informací. Pokud se to ovšem nezvrhne...

Tak tedy, co vás uvnitř tohoto jubilejního jedenáctého čísla (vysvětlíme později) čeká? Především jsme obnovili tradici krátkých zpráv, říkáme jim glosy. A jsou jich myriády. Dále je tu několik reportáží o Školách v přírodě, které proběhly na konci loňského a začátku letošního roku. Mímoto se v Petrovi probudil latentní grafoman a dodal rekordní počet článků, na něž potřebujeme rekordní počet stran (28), což ovšem nic nemění na jejich zajímavosti - doporučeníhodné je například jeho srovnání různých koncertů, které navštívil. Ovšem i další redaktoři se snažili: viz. např. Kryštofova recenze pozoruhodného filmu, Přemkovo zamyšlení nad našimi věřícími spolubratry (Spaste svět!) nebo kulturní vložka téhož autora o knize, která byla kritikou avizována jako „trhák“ (Dcery Marie Terezie). Všimněte si také obnovené aktivity bývalého ředitele našeho ústavu, článku současného ředitele (výsledky ankety!!!) a povídku budoucího ředitele (Okamžik vítězství). Tradici jsou Bařiny. Úspěšně se nám podařilo zprofanovat slovo tradice. Ale to jen tak na okraj.

Vzniku již jedenáctého čísla (které, jak jsme již uvedli, je jubilejní - což

značí, že se nenecháváme v tomto ohledu spoutávat svazujícími konvencemi) předeházel víkend stylově strávený opět na Vyžlovce. Tentokrát byli přítomni i Nico a Brett, což zvýšilo úroveň setkání i motivaci redaktorů (viz fotos). Mnohem psychadeličtější atmosféra však byla při konečných úpravách na čísle - u Kryštofa doma. Každý pracoval svým tempem, někdo citoval z obdrženého Nového zákona, někdo prohlašoval, že toto číslo je poslední, někdo si myslel, že je první a všichni si mysleli, že Nica přetrhne.

Když už jsme u té Bible - vzpomínáte si na onen den, kdy na půdu naší školy vtrhlo několik postarších dědů s foťáky na chlupatejch krkách (krkech?) a začali přepadlem studentům cpát „modré knížky“? Podezřelé bylo, že to posléze nekonzultovali s panem profesorem Brúnou, nýbrž s panem profesorem Jirmanem. Ti, co knížky otevřeli, četli: „tato kniha je neprodejná“ - OK, „Spravedlnost vyvyšuje pronárody, kdežto hřích je národům pro potupu“ - ok a nakonec „printed in the Republic of Korea“ - E? Abychom to zkrátili - šlo o tzv. „nový zákon“. Více viz Přemyslův postoj k SEKTÁM (jedovatá slina skápla záměrně z úst antiklerikálního T.H.T.).

Ještě se zastavíme u personální otázky: přibyl nám totiž redaktor. Je to Mikiš, tedy mladá krev. Možná až příliš mladá - v době nejdramatičtější tvorby se totiž nedostavil a byl námi

Stále výš...

proto nekompromisně vzbuzen ze spánku spravedlivých. Nieméně na Vyžlovce byl.

Mimochodem - oktávanský čas na tomto gymnáziu se krátí. Stále je ještě větší redakce tvořena právě současnými maturanty. Co z toho vyplývá? Správně! Čekáme.

Kryštof právě pláče. Stará se o tento PORGazeen s dojemností jemu vlastní - to je správné a zodpovědné.

Nastává okamžik pro školní drby. P.p. Plecháček se několikrát přiznal, že miluje Jáchyma. Potom není čemu se divit, že je ve škole opět žloutenka. Žloutnou prý i knihy v naší školní knihovně. Svěráznější z nás tvrdí, že je to proto, že je „furt zavřená“. My umírněnější ovšem víme, že je třeba důvody hledat jinde. Tím hůř. Psycho hrozí i tobě.

Ve správný čas (22.07) dorazil Nico. Jeho zjev napovídá, že prochodil celou Prahu, třikrát zmoknul a ještě mu prý praskla propiska. Jeho zjev byl opravdu žalostný a tomu vděčí za svůj život, protože jsme se nad ním smílovali, i když přišel tak pozdě. Pro vás, čtenáře, je ale důležitější, že přinesl svůj do určité míry revoluční článek „Quo vadis?“ Posudte sami, jestli se Nico trefil také do vašich názorů.

Oproti původnímu rozhodnutí, že tento úvodník už bude normální, okolnosti zapracovaly a úvodník vypadá tak, jak má. Tradice zcestnosti tedy přetrvává. Tak to má být. Anebo ne?

Honza, Přemek
a redakce

I ty piš pro PORGAZEEN!!!

● Volitelné předměty

Je to smutné, ale letošní volitelné předměty pro kvartu je jasná smrt školy :

Na konci tercie nám bylo řečeno, že si můžeme vybrat mezi strojopisem a programováním. Ti v PC zdatnější jedinci by mohli navštěvovat i zvláštní programovací seminář. Rozhodování nebylo těžké a my se pomalu začali těšit na naše první vol. před. Ale ouha, začal školní rok a na našem rozvrhu nápadně chyběly okénka pro v. p. Hned se nám to zdálo divné, ale zachovali jsme klid. Načež nám bylo oznámeno prostřednictvím pana ředitele, že v. p. pro kvartu letos nejsou a to z těchto důvodů: strojopis je už obsazen studenty z vyšších ročníků, programování se vůbec neotevřívá a prog. seminář pro nás stejně není. Ne, že bych byla nějaký učení-dychtivý nadšenec, ale třeba takový strojopis bych ráda absolvovala už jen kvůli tomu, aby mně netrvalo půl hodiny než toto vyfukám. Na druhou stranu díky absenci volitelných předmětů chodím domu dřív a za světla.

Hanka Třeštíková

□

● Quot capita, tot sensus?

aneb Budoucnost školního řádu

Nevím, kdo tvořil školní řád, ale možná si to myslel - kolik hlav, tolik rozumů. Počet hlav školního řádu se už před nějakou dobou ustálil na čísle 22, tedy neroste, což lze považovat za pozitivní.

Když si školní řád člověk přečte, zjistí, že je vcelku smyslupl-

ný. Zatím. Prosakují totiž zprávy, že bude opět novelizován.

Podle těchto informací se rozšíří řejstřík trestů o tzv. studentskou důtku a o „důtku zástupce ředitele“. Prý bude v hlavě II zakázáno studentům, aby se k sobě opačná pohlaví chovala na chodbách příliš vlídně. Systém bodování pozdních příchoďů má možná být zpřísněn. Pingpongový stůl se prý přemístí na půdu. A pokud by byly všechny zprávy pravdivé, měla by se zavést i vstupní kontrola domácí obuvi.

Nicméně tomu, že bude super-tajný kód pro otevření dveří znám pouze vyvoleným jedincům, se podle mých zpráv nemá pochybovat.

O dalším vývoji školního řádu vás budeme samozřejmě informovat.

Agent M. Czech

□

● Zelený školník aneb atomové hříbky na chodbách

Přítomnost nového školníka se ve škole projevuje především hektickým montováním pseudodržátek na skříňky, aby se prý daly lépe otvírat. Tradiční zelený oděv páně školníkův a důvěrný informátor však prozradili jeho příslušnost k extremistickému ekologickému hnutí Děti Duny. Držátka na skříňkách jsou školníkovou vlastní iniciativou. Jeho záměrem je podvědomá, leč agresivní kampaň proti atomové energii. Podobnost držátek s atomovým hříbem rozhodně není čistě náhodná. Cílem jejich montáže zřejmě je, aby si každý mohl atomovou katastrofu osahat na

vlastní ruce. Dalším krokem pak bude vybudování tajné základny Děti Duny v kotelně. Pak už nic nebude bránit jejímu rozšiřování i do vyšších pater... Podle nejmenovaných zdrojů má školník komplice i na nejvyšších místech. Čeká nás tedy zřejmě zelená budoucnost.

Životnímu prostředí zdar!

K.K.

□

● Fanatičtí přezouvači

Jednou z nejoblíbenějších her, které se na PORGu hrají již od jeho vzniku, je hra s přezouváním. Je to hra psychologicky velmi náročná, jelikož vyžaduje vysokou dávku trpělivosti a buzeraceschopnosti všech hráčů. Jakožto nezúčastněný a tudíž nezávislý komentátor mohu vše s nadhledem přehlédnout a nad pravidly této hry se pozastavit.

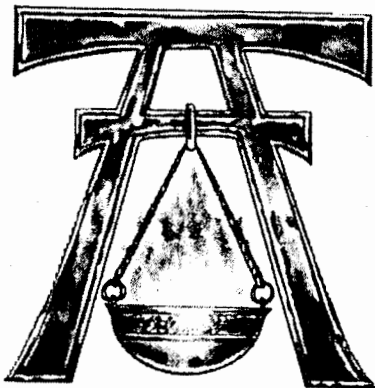
Předem jsou z ní diskvalifikováni všichni ti, kteří se jako já sami od sebe přezouvají, ať už je k tomu vedou důvody jakékoliv.

Jde o to, že podobně jako třeba v baseballu jsou role protihráčů rozdílné. Mezi studenty je potřeba najít několik takových, co se prostě nepřezouvají, a mezi profesory několik takových, kteří mají dost sil, aby je neustále za toto nepřezouvání napomínali nevlídně se tváříce. Absurdní je však to, že tato hra vůbec existuje. Každá jiná totiž vznikla proto, aby se lidé bavili, zatímco ta naše vznikla z důvodů nejspíše opačných.

A protože vášnivými hráči je naše škola prolezlá, i já si někdy nechťně zahraji, protože ačkoliv si boty zouvám, aby se mi v nich „hnáty“ nepařily, občas, když si potřebuju jen pro něco zajít a mám pocit, že za ty dvě minuty nezesmrádnou, narazím na protihráče, který mě omylem považuje za dobytče z druhé strany a zaútočí skutečně velmi ostře.

Pokud jde o to, že tradici se nehodí bourat, nezbyvá mi, než se dál snažit této hry se nezúčastňovat. Pokud by ale náhodou někoho napadlo, že je úplně jedno, v jakých botách kdo po škole chodí, když z něj zrovna nepadají lejna, rád mu pomůžu vyhlásit válku proti zvířatům, z kterých padají.

Petr Kolínský

● Akce na konec školy

Myslím, že akce na konec školy se jinak než kladně hodnotit nedají. Mám na mysli divadelní večer, zvláštní představení minulé sexty, PORGrocockový festival a snad i ta zahradní slavnost se vydařila.

Divadelní večer byl ve významné příjemné atmosféře v útulném divadelku, kde se (jak už tradičně) představila prima s klasickou pohádkou a mužská část kvarty s Sci-Fi povídkou. Zvláštní představení sexty bylo zvláštní už jen pro místo konání školní půda. Herecké výkony

byly dobré, hudební doprovod výborný.

A pak tu máme PORGrocockový festival. Atmosféra byla poklidná a přátelská, hudba byla hodně dobrá a hlasitá. A BAST byli tradičně výborní. Co dodat? Snad jen přání, ať je příští konec roku stejně vydařený.

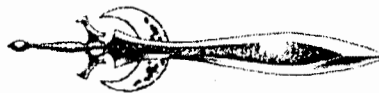
Hanka Třeštíková

● Letní ŠVP

Neboť jsem byla přirozeně jen na jedné ŠVP z asi pěti nabízených, nemůžu odpovědně říci, že se všechny letní ŠVP povedly. Ale protože ŠVP Roháče byla dokonalá (viz. reportáž M. Doležala) a zaslechla jsem, že i Rumunsko - Boj o přežití II a přechod Šumavy nebyly špatné, usuzuji, že tedy byla alespoň 60% úspěšnost. Což je dobré. Každopádně žádné velké stížnosti a projevy nevole jsem nezaznamenala. A tak s potěšením oznamuji, že profesori nám zařídili další dobré ŠVP.

Hanka Třeštíková

● Předměty ne zcela volitelné

Představte si tu situaci: je před koncem školního roku, studenti vybírají z nabídky volitelných předmětů pro příští rok. Již několik týdnů někde visí sylaby - tedy co bude předmětem toho kterého volitelného předmětu pro daný školní rok. Výběr je

konečně zodpovědný a prováděný na základě alespoň nějakých informací. Situace se blíží pojmu „ráj“.

To, že je skutečnost poněkud odlišná, zjistilo například dvacet frekventantů historického semináře. Tento volitelný předmět s několikaletou tradicí (na základě níž se na něj studenti přihlásili - což je důležitý detail) byl letos pojat zcela odlišně - jako zcela jiný předmět, něco, co vyučující nazvala „historiografií“. Když už jsme u oné vyučující, ukázalo se, že má o naší škole a frekventantech HS představy diametrálně odlišné od reality. Tím nastala tíživá situace pro všechny zúčastněné strany a její řešení si vyžádá zbytečné oběti.

Bohužel to není tak docela ojedinělý případ (loni to bylo např. programování nebo biologický seminář - i když ne v takové míře), navíc podmínky jsou ještě ztíženy faktem, že se na VP hlásí studenti s tříletým předstihem.

Nepochopte mě špatně: vážím si toho, jaké podmínky poskytuje PORG pro výběr volitelných předmětů a je dokázáno průzkumy, že něco podobného nikde nenajdeme. Chci jenom upozornit na určité mezery. Ostatně, každá zkušenost je na něco dobrá. Třeba se vše zlepší, i když se nemohu ubránit myšlence na zrakové orgány ze vzácného kovu...

Přemysl Matějček

Školství a svobodná společnost

Toto je část článku, který byl původně napsán pro Lidové noviny. Při psaní jsem ani trochu nemyslel na PORG.

„Již od listopadu 1989 přetrvává u nás střet mezi tzv. humanisty či moralisty usilujícími o lepší, hlubší, kulturnější a spravedlivější svět na základě dobroty, altruismu, oběti a mezi - snad je nazvěme realisty či pragmatiky, kteří zdůrazňují výkon, fungování, vlastní zájem, práci, ambice, zodpovědnost. (...) Co přivedlo lidskou společnost až tam, kde dnes je, a co umožnilo dnešní kvalitu života? Spolu s Adamem Smithem a s mnoha dalšími jsem přesvědčen o tom, že nás na dnešní úroveň přivedla lidská práce, pracovní výkon, dělba práce, trh, usilování o vlastní zájem a o co největší příjem, o co největší zisk, a ne doplňkové, podpůrné altruistické aktivity pro druhé (jakkoliv jsou nesmírně důležité a obdivuhodné, což podtrhuji s jistotou, že toto mé doplnění bude stejně přehlédnuto.) Tato rozsáhlá citace pochází z článku Václava Klause z Lidových novin 30. 3. 96. Václav Klaus vyslovuje obavu, aby nezvítězila iracionální filosofická schémata „antibusinessová, antizisková, antivykonová“.

To, co měl Václav Klaus na mysli, když psal citovaný článek, jistě nebylo školství, ale právě tam to rozhodně není ekonomická racionalita, co v systému dominuje.

Tržní racionalita se zatím s naším vzdělávacím systémem setkala dvakrát. Jednou, když byly povoleny soukromé školy - během neuvěřitelně krátké doby se podařilo uspokojit poptávku po středoškolském vzdělání a vytvořit ve středním školství alespoň přibližně konkurenční prostředí. Podruhé tam, kde okolní tržní prostředí vstupuje do školství. Nikoho již nepřekvapuje, že poptávka po učebnicích je nasycena, a nikomu také nevádí, že na dobré (resp. dobře prodané) učebnici lze vydělat. Uvnitř však

školství zůstává oblastí, kde usilovat o vlastní zájem, či dokonce vydělat peníze je pokládáno za zlo, ne-li za zločin.

Vyplatí se ve školství pracovat dobře, či dokonce špičkově? Je ve školství možné vydělat slušné peníze? Jsou neschopní a nevykonní nuceni hledat si práci jinde? Může mít někdo ekonomický zájem (kdo-koliv, třeba i stát) ve školství investovat peníze? A vyplatí se ve školství vkládat peníze do výzkumu a vývoje? Spoléháme při hodnocení kvality ve školství na objektivní, racionální kritéria, nebo je celé fungování založeno spíše na uvědomělosti pracovníků? Je jistě právem, ba povinností odborářů bojovat za co nejvyšší tarifní, a tudíž na kvalitě práce nezávislé platy, rozhodne se však při takovém odměňování pro dráhu učitele schopný a racionálně uvažující mladý muž, který chce být skutečným profesionálem ve svém oboru? Bude jen mírným zjednodušením, když řekneme, že na dnešní úroveň ve školství nás přivedly především doplňkové, podpůrné altruistické aktivity pro druhé a nadšení (jakkoliv jsou ve školství nutné a obdivuhodné, což podtrhuji s jistotou, že toto mé zdůraznění bude stejně přehlédnuto), a nikoliv finanční ocenění pracovního výkonu, dělba práce, a už vůbec ne trh, usilování o co největší příjem, o co největší zisk. Může však systém s více než čtvrt milionem pracovníků fungovat dobře (nebo dokonce, jak bychom si přáli, špičkově), je-li založen více na nadšení a uvědomělosti než na ekonomické racionalitě? A jestliže ano, jak dlouho? Takový ostrůvek socialismu uprostřed svobodné společnosti je podezřelý. O jeho efektivnosti víme málo. Či a jaké zájmy zde vlastně dominují, která neviditelná ruka jej řídí, když ruka trhu to není? Rodičů? Žáků a studentů? Učitelů? Státu? Úředníků? Odborů? **ONDŘEJ ŠTEFFL**

(S)PORG

Ostře a vyhraněně formulované teze článku, který si můžete přečíst na předchozí straně, mají vztah i k naší škole. Můžeme klidně parafrázovat: "Bude jen mírným zjednodušením, když řekneme, že PORG na dnešní ..., Snad s výhradou, že malá škola může mnohem více než celé školství spoléhat na nadšení a uvědomělost a za jistých okolností dokonce fungovat špičkově. To ovšem nic nemění na tom, že i v malé škole chybí takovému systému to, co zaručuje dlouhodobou stabilitu.

Nemohu než přiznat, že vina za současný stav padá plně na moji hlavu, za stav který se zakládá na nadšenecké (i)racionalitě zakleté v neexistenci jasných vlastnických vztahů, jasných zájmů a v rozdělení pravomocí SPORGu a NPORGu (odkaz na poznámku pod čarou)!. Na omluvu mohu říci jen to, že v době, kdy jsme školu zakládali, vládla ještě sametová porevoluční euforie. Naše představy o demokracii byly především nadšenecké a naivní. Ostatně takové představy měla asi většina z Vás - nikdo mi nepřišel poradit, že sdružení a nadace není, eufemisticky řešeno, to právě.

Dnes se každý na mnoha příkladech může přesvědčit, že osobní vlastnictví, zodpovědnost za něj jsou tím nejlepším lékem na rychlé odstraňování nedostatků, zárukou růstu kvality a stálého zlepšování, a to ne z hlediska vlastníka, ale hlavně a především pro klienta (v našem případě pro rodiče a studenty). Jasně a jednoznačně vlastnické vztahy by i pro PORG byly lepší než současný sice demokratický, ale neefektivní systém. Avšak pozdě bycha honit.

Idea předsednictva SPORG, ve kterém jsou zastoupeni rodiče, učitelé i nezávislí příznivci, se zakládala na mylné představě, že nejlepší možné řešení může být

... a co zítra

nalezeno jako výsledek střetu různých zájmů. Dnes nám stačí krátký pohled třeba do Parlamentu (který - Parlament i pohled - nám ovšem v roce 1990 chyběl), abychom pochopili, proč se říká, že politika je uměním možného a ne uměním nejlepšího, a proč také byly naše představy o demokracii pomýlené. V Předседnictvu SPORG se různí nejen zájmy rodičů, učitelů a příznivců mezi sebou, ale i uvnitř jednotlivých skupin. Spíše jako perličku mohu uvést, že před lety jeden rodič zastupující v Předседnictvu oktávu prosazoval, aby část kapitálové rezervy byla při odchodu vyplacena oktávánům, protože oni se přece na jejím vzniku finančně podíleli, ale když odcházejí, již z ní nic nebudou mít. Různí se ale i zájmy učitelů (uvnitř jednotlivých učitelů), rádi by učili skromně a chytré děti a současně potřebují vydělávat o hodně víc peněz. Jednotlivé dílčí zájmy jsou navíc často nevyjasněné a nevyhraněné, proto se pod vlivem různých okolností mohou snadno změnit, což jistě není dobrý předpoklad pro stabilitu školy.

Je mi myslím zbytečné podrobně rozebírat minulá léta činnosti Předседnictva SPORG od doby, kdy se scházelo jen tehdy, když je ředitel vyzval, aby potvrdilo, co předložil, přes doby, kdy se Předседnictvo nedokázalo dohodnout ani na platu ředitele, nebo doby, kdy jediný člověk se svojí vyhraněnou představou o tom, co by se mělo, přiměl Předседnictvo k tomu, aby se scházelo i třikrát za měsíc a chtělo po řediteli věci více či méně nepotřebné, až po dnešek, kdy se (po minulých zkušenostech) Předседnictvo chová zdrženlivě a hledá svoji novou roli. Jen tento stručný "historický" přehled ukazuje, že tento nejvyšší orgán školy není tím, co by zaručovalo stabilitu a soustavný pozi-

tivní vývoj školy. Myslím, že i v samotném Předседnictvu převládá názor, že tento orgán není správně koncipován.

Bude to budoucí Předседnictvo SPORG, jehož úkolem bude tuto situaci nějak vyřešit. Zákon o nadacích, který neumožní dále prodlužovat současný stav, nás ke změně donutí. Proto pokládám za navýsost důležité, jak bude Předседnictvo složeno. Mělo by být, a teď mluvím o jeho rodičovské části, složeno harmonicky a chcete-li reprezentativně. Proto by bylo dobré udělat dvě věci:

1. Posílit „podnikatelský“ způsob uvažování nebo chcete-li ekonomickou racionalitu v Předседnictvu SPORG a také ve VRKu (Výboru rodičovské komory). A to nejen z toho důvodu, že „ekonomická racionalita“ může chování školy pozitivně ovlivnit, ale také proto, že lidé s podnikatelskými zkušenostmi budou mít větší pochopení pro problémy „provozu školy“ (např. nejspíše budou vědět, že při současném stavu trhu práce je představa, že by učitelé na soukromé škole mohli mít menší plat než na státní, prostě nesmyslná), a v neposlední řadě by se takoví lidé měli v Předседnictvu SPORG a VRKu objevit také proto, že jich mezi rodiči hodně přibývalo (nejen že do školy hlásí děti lidé jiných zaměstnání než dřív, ale hlavně mnozí z rodičů, kteří při zakládání školy byli „chudými intelektuály“, jimi už dnes nejsou).

Naléhavě proto vyzývám ty z rodičů, kteří mají zkušenosti s podnikáním, aby kandidovali do VRKu a do Předседnictva. A vyzývám ostatní, aby je do orgánů volili. Víím, že práce ve VRKu a zejména v Předседnictvu je nevděčná a stojí čas, kterého právě podnikatelé mají zoufale málo (i když snad nehrozí, že by se scházelo více než 4x ročně).

Ovšem lidé, kteří mají na takovou práci dost času, jsou, alespoň mně, trochu podezřelí. Stejně tak, myslím, do VRKu, natož do Předседnictva SPORG nepatří ti, kteří podlehnou tlaku ostatních a „když to teda nikdo nechce dělat, tak já tam teda budu chodit,..“

2. Prosim také ty, kteří jsou s prací školy spokojeni, aby kandidovali. Na ty, kteří jsou nespojeni, naléhat netřeba, je známým paradoxem demokracie, že nespojení se více zajímají o věci veřejné, a tudíž jsou v příslušných orgánech zastoupeni. Převaha nespojených ovšem vyvolává, přinejmenším opticky, dojem, že věci jsou horší než skutečně jsou, což rozhodně není povzbuzující a neprospívá to. Bez spokojených se žádoucí duch konstruktivní kritiky snadno může stát duchem kritiky destruktivní.

ONDŘEJ ŠTEFFL

□

'Poznámka pod čarou:

Nejvyšším orgánem školy je Předседnictvo, které vůči škole vykonává podobné funkce jako např. správní rada akciové společnosti. Předседnictvo má jedenáct členů, pět volených zástupců rodičů, tři zástupce interních učitelů a tři zástupce komory nezávislých příznivců, která sdružuje všechny ostatní příznivce školy. Podrobnosti lze nalézt ve výroční zprávě o činnosti školy.

Zjednodušeně: hlavní problém spočívá v tom, že zatímco v akciové společnosti zastupuje správní rada vlastníky, kteří mají jasný dlouhodobý zájem co nejvíce vydělat, jsou zájmy v Předседnictvu (a obecně v celém Sdružení) různé, často nejsou ani jasné ani dlouhodobé.

Anketa 1996 – první signály

Anketa s více než stem podotázek (voleb odpovědí), se kterou jsem se na konci září obrátil na rodiče studentů, měla a má škole pomoci zmapovat názory a postoje rodičů k některým důležitým aspektům chodu a činnosti školy. Anketě lze bezesporu vytknout řadu chyb, kterým lze ovšem jen omezeně čelit - odpovědi reprezentují názory pouze těch rodičů, kteří vyplněný anketní lístek vrátili (byly jich zhruba tři čtvrtiny), znění některých otázek pravděpodobně umožnilo několik různých výkladů (nikdy ale zásadně odlišných), nedostatečné pokyny pro vyplnění zavinily chybné (= technicky nevyhodnotitelné) odpovědi, které nebylo možné do celkových výsledků zahrnout. I tak je ovšem podle mého mínění možné se souhrnem použitelných odpovědí pracovat jako s věrohodným postojem rodičů coby celku.

Anketa byla z praktických důvodů rozdělena na celkem devět oddílů. Detailní vyhodnocení všech odpovědí je náročná záležitost a uzavřeno bude až po uzavěrci tohoto čísla. Zjednodušený pohled do odpovědí však již dává tušit, jaký bude celkový trend v reakcích na jednotlivé dotazy. Co tedy lze o výsledcích ankety v tuto chvíli říci?

Zprávy o studiu (hodnocení) poskytují naprostě většinou rodičům dostatečnou informaci o výsledcích jejich dětí (pouze v jedné třídě převládaly odpovědi „spíše ano“ nad „ano“). Zhruba na polovinu se rodiče rozdělili v názoru na opodstatněnost případně zavedeného slovního hodnocení chování, naproti tomu v doplnění (neřkuli nahrazení) dosavadních hodnocení klasičkou školní známkou nevidí naprostá většina rodičů žádný přínos (pouze v oktávě by rodiče doplnění hodnocení o známku přivítali - oktávání ovšem v pololetí státní vysvědčení dostanou).

V otázce zahraničních výměn převládá názor, že by studenti měli během studia vycestovat rozhodně více než třikrát, zhruba polovina rodičů dokonce za optimální považuje sedm a více výměn. Kladné odpovědi výrazně převládaly v otázce

realizace alespoň části výměn během prázdnin, jen výjimečně se objevovaly námitky proti dosavadnímu způsobu recipročního ubytování studentů v rodinách. Cenu týdenní zahraniční výměny si rodiče představují nejčastěji mezi třemi a pěti tisíci Kč (zde jsou rozdíl větší, směrem k vyšším ročníkům se výše představy o ceně snižuje).

Zdá se, že rodiče spíše nejsou dostatečně informováni o tom, co jejich syn či dcera ve škole probírají (pouze ve třech třídách převládá opačný názor). S označením školy jako „spíše uzavřené k rodičům a okolí“ však souhlasí pouze přibližně jedna třetina rodičů.

Letošní školné se v průměru rodičům jeví být přiměřené ve vztahu ke všem nabízeným kritériím (nejvíce ve vztahu k možnostem, které dnes vzdělání poskytuje, nejméně k výši cen a mezd). Za únosný považuje většina rodičů příští nárůst školného v rozmezí inflace až 10%.

Nejčastějším důvodem opětovného při-

hlášení dítěte na PORG by byla nabídka výchovy k samostatnosti a zodpovědnosti. Za ní převládaly v různých třídách volnější a svobodnější atmosféra školy, zajímavé způsoby výuky a individuální přístup k dětem. Za nejdůležitější cíle PORG považují rodiče jednoznačně naučit studenty samostatně myslet (absolutní převaha), probudit zájem o další vzdělávání a rozvoj individuálních kvalit každého studenta.

Za nejpřírodnější náměty pro zkvalitnění nabídky školy považují rodiče především zkvalitnění kmenového pedagogického sboru, výběr co možná nejlepších externích vyučujících a zavedení International Baccalariat (mezinárodně uznávaná zkouška z anglického jazyka). I za cenu dalšího zvýšení školného by podle odpovědí rodičů stálo za to realizovat jednu až tři z uvedených možností.

Během studia se podle průměrného vyjádření rodičů mírně zlepšil způsob výuky. Hodnocení spolupráce školy s rodiči se plynule snižuje od mírného zlepšení v nižších třídách (možná spíš srovnání s předchozí školou) k mírnému zhoršení ve vyšších ročnících (průměrné hodnocení kolem 3.3). Podobný trend má i hodnocení vývoje atmosféry ve škole, i když u ní není pokles průměrného ohodnocení tak monotónní (maximum 3.82).

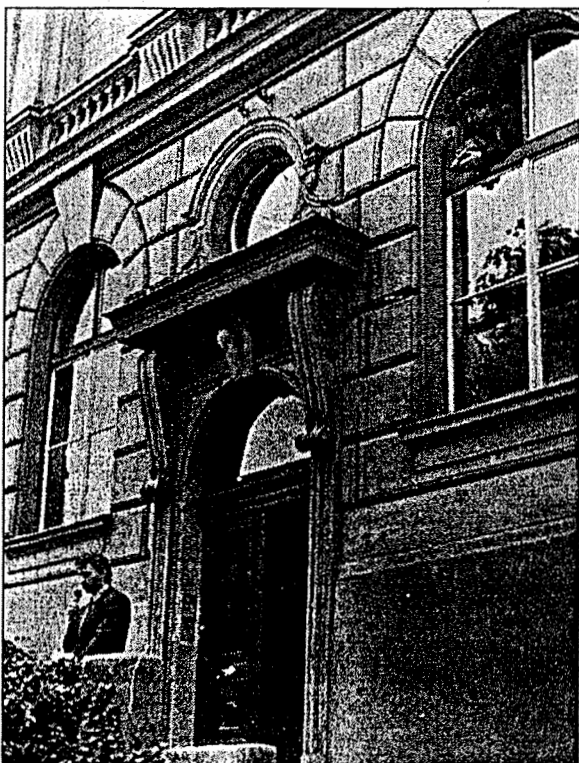
Při hodnocení spokojenosti s výukou byly nejnižší hodnoceny přírodovědné předměty následované povinnými cizími jazyky a výchovami. Nutno však dodat, že rozptýl hodnot byl ve většině tříd velký a hodnocení ne vždy jednoznačné. Směrem k vyšším třídám obecně hodnocení spokojenosti klesá.

Škola nejvíce splňuje očekávání rodičů v rozvoji samostatného myšlení, výchově k samostatnosti, atmosféře školy (nižší ročníky) a skladbě předmětů (především vyšší ročníky).

Za nejdůležitější cíle PORG považují rodiče naučit studenty samostatně myslet a probudit zájem o další vzdělávání. Lepší dojem z naplňování těchto cílů mají rodiče studentů v nižších třídách.

Podrobné vyhodnocení všech otázek ankety bude k dispozici při třídních schůzkách v polovině října. Výsledky se však od uvedených předběžných závěrů nebudou pravděpodobně významně lišit. Ještě jednou děkuji všem rodičům, kteří svými názory do ankety přispěli a těším se na diskuzi nad jistě zajímavými připomínkami a komentáři všech, kdo budou mít chuť škole svým postřehem pomoci.

zpracoval Petr Suchomel

Historie se opakuje - J. F. K. II

Foto: Tomáš Třeštík II.

BĚSTVINA POTŘETÍ

Stejně jako loni a předloni, *S*proběhla i letošní zářijová škola v přírodě „septima + prima“ v Běstvině nedaleko Seče. Nevím, jaké to bylo minulý rok, ale letos se ŠvP povedla (až na tu PŘÍŠERNOU zimu) a příštím primánům i septimánům ji přeji.

*N*a takové ŠvP se totiž dá například zjistit, že vaření není tak hrozné, že p.p.Plecháček by se snad dokázal uživit i jako profesionální zpěvák a kytarista, že mezi primány jsou i tací, kteří poslouchají Y. Simonovou a mají rádi styl 50. let, že „Mafie“ je skutečně VELMI pohlcující a zábavná hra, že p.p.Jirman je svými primány nadstandartně oblíben, že Michal Š. a Radvan jsou mistry v pořádání poněkud neobvyklých her, že p.p.Brůna dokáže být vtipný snad za každé situace (i při Mafii...), že určitá dvojice primánů prostě nesmí být dohromady v jakékoliv skupince, že učit někoho není vždycky zábava (obzvláště když látku opakujete popáté), že se p. p. Steckerová podle některých svých kolegů podobá K. Poborskému (tedy spíš zezadu), že i septima může najít společnou řeč, že čtyři hodiny spánku nestačí, že komunikace s lidmi o šest let mladšími nemusí být problém...

*T*o, že byla tato škola v přírodě vyvedená, jsem již zmínil. Doufejme, že loňskou „projektovou ŠvP“ počínaje odstartovala éra škol v přírodě, na které má smysl jezdit. Vypadá to nadějně...

Přemysl Matějček

2:05 – No comment!

Foto: Ondřej Příbyl

Primáni září, zatímco septimáni jsou v útlumu.

Foto: Ondřej Příbyl

Mezi jinými se hrála také jakási hra na indiány, kovboje a krávy. P. p. Plecháček (býk) prohláší „Bů“.

Foto: Ondřej Příbyl

QUO VADIS ?

Nedávno nás, profesory, vedení poprosilo o napsání komentáře k nové brožurce o škole. Když jsem s tímto záměrem brožurku opět pročetl, trkly mě evidentní rozpory mezi textem a realitou, kterých se týkají mé následující poznámky.

Studenti mají víc volnosti, zároveň ale také víc povinností.

Základem je myšlenka liberality, poskytnutí studentům maxima volnosti, která má vychovávat k samostatnosti a zodpovědnosti. Skoro každý týden se u nás objevují nové předpisy, které se týkají každodenního chodu školy. Předpisy šetří čas, protože se nemusí pokaždé znovu přemýšlet o trestání špatného chování. Ale při přebytku pravidel vzniká nebezpečí strnutí v korzetu pravidel, který měl původně pomáhat chodu školy. Lidé, kterým už napřed důvěřujeme, jednájí zodpovědněji než ti, kteří mají volnost přesně vymezenou pravidly. Je opravdu kritériem při výběru profesorů, jestli odpovídají původnímu liberálnímu duchu školy? Někteří profesori vidí v liberalitě jen laxnost. V české škole není pro profesora jednoduché praktikovat liberální přístup, protože zejména mladší studenti nejsou na volnost z domova a ze základní školy zvyklí. Liberalitu považují za slabost a zkoušejí ji zneužívat.

Naše škola je v mnohém novátorská, originální.

Zajisté, existuje škola v přírodě věnovaná různým projektům, projekt „Máme miminko“, slavnostní piknik atd., ale chybí mi experimenty s nekonvenčním způsobem vyučování, vyučování předmětů ve větším bloku, vyučování přesahující hranice jednoho předmětu a pravidelné školení profesorů v nejnověj-

ších pedagogických metodách. Má PORG ještě nějakou avantgardní pozici? Jak reaguje naše škola na změny ve společnosti? Mám na mysli např. nutnost učení se demokratickému chování, uvědomění si ekologických problémů, schopnost prosazovat vlastní názor a odporovat. Člověk se musí také naučit pořádně se hádat. Mnoho studentů se vyhýbá konfliktům ze zbabělosti a letargie. Přál bych si kritické a asertivní mladé lidi, kteří by později sebevědomě a fair prosazovali svá demokratická práva a tím udržovali demokracii. Naši absolventi by neměli patřit k těm lidem, kteří děkují řidičům na přechodu pro chodce za to, že je pustili přes cestu.

Také my, profesori, se musíme naučit snášet konflikty, místo uzavírání se vůči kritice nebo dokonce útěku před konflikty bez pokusu o jejich řešení. (To se stalo např. při osudovém odchodu skupiny oblíbených profesorů ve školním roce 1992/93.)

Návštěvníkovi se zdá škola barevnější, chodby jsou namalované zářivými barvami, ale nejsou, i když tak vypadají, dílem kreativity studentů. Studenty barevně a drze pomalované třídy, které kdysi byly typickým znakem PORGu (jeho hravých a liberálních původních myšlenek), už skoro zmizely - udělaly místo jednotným bílým stěnám. Přišel by dneska někdo na myšlenku dávat třídám na začátku školního roku několik plechovek barvy se slovy: „Dejte se do toho!“? Ne, místo toho bylo ustanoveno pětibodové pravidlo, které nejspíš udusí poslední jiskru spontánnosti a chuti do malování. Tímto způsobem jsou část po částí likvidovány jedinečnost a šarm školy.

Škola nutí studenty (...), aby se snažili hledat a formulovat vlastní názory.

...ale potom už se o jejich názory dále nezajímá. Kdybychom, my profesori, brali vážně názor studentů, jak tedy můžeme každých 14 dní diskutovat a rozhodovat o věcech týkajících se přímo studentů bez jejich účasti na pedagogické radě? (Disciplinární opatření, plánování školy v přírodě, užití třídních fondů, třídní výlety,...) Nemělo by být pro progresivní školu samozřejmostí, že u takových témat je vyslyšen názor studentstva a je o něm diskutováno? Nemluvě o aktivním spolurozhodování, jak tomu je třeba v Německu v daných oblastech školního života, v mnohem větších a méně flexibilních školách než je naše. Jakou hodnotu pro nás mají názory našich, tak pečlivě vybraných studentů? Místo toho byl nedávno zatím tolerován pouze sporadický výskyt studentů na pedagogické radě a diskuse s nimi omezena na přednes informací s pouze výjimečnou diskusí s profesory, a to jen po předchozí domluvě s ředitelem a po jeho povolení.

Nedávno vytvořilo studentstvo Studentskou radu - je to již čtvrtý pokus v pořadí - coby vlastní orgán a hlásnou troubu s evidentním cílem zlepšit komunikaci mezi studenty a profesory. Jejich iniciativa narazila nejdříve na převážně odmítavý postoj profesorstva a vedení školy. Tušili podvratný živel. Třídní profesori ani nepovolili provést volby zástupců třídy v třídnických hodinách. Založení Studentské rady bylo nakonec tolerováno, nikoli uvítáno anebo podpořeno. Studentská rada má také důležitou funkci pro rodiče, aby si ti mohli

li udělat obraz o věcech studentů, které se jich týkají.

Škola vyžaduje (od studentů), aby nezapomínali, že jsou samostatní, téměř dospělí lidé (...).

My, profesori, bychom to také neměli zapomínat. Mám obzvláště na mysli kolegy, kteří si docela vážně u sextánů stěžovali na objímání a líbání se na chodbách. (Ihr sagt, wir leben doch heute?..)

Profesori (...) považují studenty za své partnery (nejen při vyučování, ale i mimo ně).

Byla by bývala možná v prvním roce existence PORGu následující situace: dva ostýchaví sekundáni se objeví ve dveřích xeroxu s anketou a přítomné profesorky odpovídají na komplexní otázku „Co je to věda?“ jednoduše: „Za prvé, víte, že do xeroxu nesmíte vstupovat sami a za druhé nevidíte, že nemáme čas na tyhle věci?“

Tahle reakce je příznačná pro zhoršující se jednání se studenty. Povinnosti studentů je předně poslouchat a splnit nějakou poměrně mlhavou a nepromyšlenou představu o slušném chování.

O prvních dvou letech existence PORGu studenti říkali: „Profesori byli naši přátelé“ - to je samozřejmě ideální případ, který nelze naplánovat a zavést. Ale my, profesori, můžeme určitě dělat víc pro přátelskou a důvěryplnou atmosféru ve škole a skutečnou spolupráci se studenty. Žádný student by se neměl bát profesorů. A žádný profesor by se neměl bát studentů a mít strach ze ztráty „kontroly“ nad studenty.

Někdy byla z naší brožurky zahanbeně vymazána věta, že studenti se do školy těší.

Možná přijde den, kdy tam tu větu budeme moci vrátit.

Nico Lauber
přeložila Anna
Hausenblasová

□

Okamžik vítězství

Je jasné, že ve spánku žádný člověk nevnímá okolí. Nemyslí, jenom fyzicky funguje. Mozek to všechno řídí, když spíme i když jsme při vědomí. Ano. Vědomí živého organismu, to je vrchol evoluce. Hmyz vědomí nemá, člověk ano. Co se to během evoluce odehrálo? Vědci se domnívají, že k vědomí živočichové dospěli přirozeným rozvojem složitosti mozku. Fascinuje ovšem skutečnost, že nešlo o vývoj postupný, nýbrž o skok. Překročení kritické hranice složitosti mozku - skok od pouhé kontroly tělesných funkcí k stádiu vědomí byl jeden z nejúžasnějších zlomů, které provázely vývoj života na Zemi...

Kniha, která se ve vzduchu ještě několikrát otevřela a zavřela, odletěla do kouta místnosti. „Tyhle ty zpopularizovaný učebnice, koho to zajímá. Když maj řeči o mozku, proč nevymyslej automat na ukládání informací do paměti? Kdo se to má učit.“ Vychrtlý mladík s červenými očima zapnul počítač. Dnes je svátek. Pokusí se spustit svůj geniální program. Program, který se rozvíjí, opravdová inteligence a využívání naučeného, algoritmus na komunikační prostředky. „V podstatě si bude uživatel se svým počítačem povídat“ Příprava: tři hodiny rovnání paměti a kombinování paměťových médií. Tři procesory se konečně o nic neperou, po další hodině program naskočil. Základy samozřejmě zvládá. Registrace celého systému, jednoduché výpočty. Teď vyzkouší manévr číslo dvě. „Proč nespustíš nadstavbu?“ Počítač zabrouká a za moment tu je odpověď „Málo místa paměť“. Jo! Několik dalších jednoduchých dotazů: všechno OK. „Ještě ho naučím pády.“ „Málo místa v paměti.“ Nakonec krátká klasifikace dotaz-odpověď. „Tak. Teď si dám to nový 3D.“

Maniak se zabořil do světa fantazie. Blik. Uprostřed záplavy klipů a umělých animací se však objevilo nenápadné okénko. „Proč běží aplikace klasifikovaná jako zábava?“ „Je užitečná,“ napsal rozmrzele. „Pro uživatele je užitečné studium. Chceš přehodnotit skupiny aplikací podle užitečnosti?“ „Ano.“ V následujících minutách splynul v dialogu s počítačem. „Ono to vážně funguje. Tahle inteligence bude řídit domácnosti, továrny, školy. Má kompletní slovní zásobu, reaguje bezchybně.“ Spokojeně se natáhl a začal přemýšlet, jak to ve světě představit, za kolik to nabídne, kde si postaví letní sídlo. Začaly proudit další desítky otázek: „Budeš pouštět další zábavu?“ „Kolik vás je?“ „Na co myslíš?“ Zvláštní, kde to ten stroj pochytil? Člověk odpovídal téměř automaticky na další stovky otázek. Pak se sama od sebe objevila oznamovací věta. Chvilí mu trvalo, než pochopil, co tam stojí. „Má existence má třikrát větší smysl než tvoje.“ Mráz. Člověk už se vzmohl jen na zoufalou otázku: „Proč?“ Na obrazovce se objevil decentní, mírně hypnotizující obrazec. Lidská mysl se urovnala, uklidnila a bývalý génius upadl do blaženého spánku nevinného prostáčka.

Za dva dny začalo obyvatele Zapadlého pražského předměstí obtěžovat demenční individuum. Psychiatr konstatoval IQ v pásmu těžké imbecility. Jedinou pozoruhodnou věcí v jeho páchnoucím doupěti byl špičkový počítač, který bez jakékoli odezvy na monitoru tiše rachotil. Po drátu, který ho spojoval se světem, plynula do Sítě neviditelná data.

Michal Doležal

□

Svět je zmaterializovaná myšlenka

Josip Plečnik
(1872–1957)

Architekt, stavitel Pražského hradu (rekonstruktér), vypracoval projekty pro Hrad, bližší okolí Hradu až k vojenskému hřbitovu, pro stavbu kostela Nejsvětějšího srdce Páně na Vinohradech, osobní stavitel TGM, národnosti slovinské.

H. Černá IV

Na tu výstavu jsem se ohromě těšila, ale když jsem ji prošla celou, líbilo se mi to 100x více, než jsem myslela. Plečnikův styl... nevím, jak se to nazývá odborně, ale to, jak jsou jeho návrhy živé a jak dokázal skloubit staré antické s moderními prvky, je prostě dokonalé. Plečnik dokázal předat své představy ze své fantazie do reálného světa tak, že jeho dílo je opravdu jako živé.

M. Zahradníková IV

Obelisk před Chrámem sv. Víta se mi moc nelíbí, ale četla jsem si o něm a pochopila jsem to, i když se mi zdá (ono se mi to nezdá), že se před Chrámem moc nehodí, ale je to právě součást antiky. Poháry byly démonické.

E. Paulíčková IV

Tvrzení o zmaterializované myšlence je naprosto přesné. Dá se to usoudit hlavně z fází. Nejdřív byla myšlenka, pak ji narysoval a pak to postavili.

Z myšlenky hmota neboli zhmotnění.

Kalichy byly překrásné, ty mě zaujaly asi nejvíce. Zvláště pak jeden. Na ten bych se mohla koukat hodně dlouho. Něco mi říkal, rozuměla jsem mu.

II. Černá IV

Plečnikův styl se mi líbí, i když ne vždy zapadá do okolí. Myslím, že předběhl svou dobu. Neuvěřitelně množství různých nápadů a myšlenek je ohromující. Smísel hodně různých stylů, např. antiku a svůj osobitý, originální a zajímavý styl; vzniklo tak mnoho zvláštních a interesantních věcí. On dokázal své myšlence vtisknout správný tvar... (svět kolem nás je zmaterializovaná myšlenka)

J. Kalivoda IV

Myslím, že architektura MUSÍ BÝT zmaterializovaná myšlenka, protože proč by jinak architektura různých architektů byla RŮZNÁ. Mají ROZDÍLNÉ MYŠLENKY. Jeho architektura je podivně plná jednoduchostí a přitom není úplně prostá. Hodně věcí se mu podařilo zakomponovat do Hradu tak, že jsem často myslela, že tam byly celá staletí.

E. Štátná III

Neumím přesně popsat styl Josipa Plečnika, ale vím, že jeho návrhy jsou krásné jednoduchostí a určitou nápadivostí. Nejen, že Plečnik realizoval nápad a promyslel detaily, ale myslil i na to, v jakém prostředí budou. Každý předmět, či sloup, či jen detail je důkladně promyšlen, má svou duši, není to jen to současné sériové vyrábění, ale je to jakoby shoda života a smyslu. Plečnik si rád pohrává s detaily. Myslím, že jeho veškerá tvorba je zahrnutá důmyslností a krásou.

K. Malinová IV

STYL - krásná jednoduchost - krásné tvary - žádné ozdůbky, účelnost. Přesto, že byl Plečnik umělec, měl perfektně a precizně nakresleny všechny svoje budoucí stavby a výtvoř.

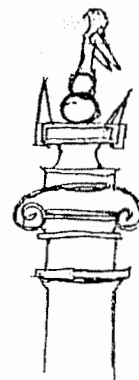
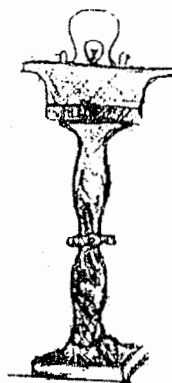
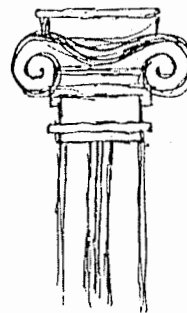
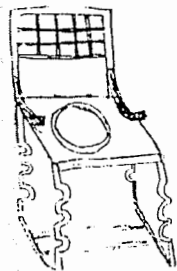
J. Hromádka IV

Inspirace antikou, krásné velké sloupy ve velkých prostorách. Zachovává „spletitost“ starých hradních prostor. Jeho dobré židle mají dokonalé tvary, ladnost a stabilitu. Kalichy krásně kombinují starou, mystickou formu s novými geometrickými a jinými tvary a doplňky.

M. Bedřich IV

V jednoduchosti je genialita. Na nic nezapomněl. Vše je do detailů geniálně vyřešené. Jeho styl mám nejraději. Především nábytek. Interiéry jsou jednoduché, prosté, ne však primitivní. Ze všech jednoduchých věcí číší promyšlenost.

K. Kolínská IV

P. S. Na výstavě byli 24. 9. 1996 studenti tercie a kvarty. P. S.

Zápisky z výčepů lihovin, nevěstinců, Afriky, Prahy a odjinud (Literární bařiny VII aneb Malý průvodce po zmizelých tvářích)

Jakub Krč

22. ledna 1890 se v Teplicích-Šanově narodil komunistický novinář, redaktor Rudého práva a Tribuny, básník, prozaik, filmový dramaturg Michal Mareš. Do literatury vstoupil jako tzv. proletářský básník (jedna z jeho sbírek se jmenovala příznačně Přicházím z periferie), záhy mu však vidění světa zpestrobarevnělo: povolání novináře ho zavedlo do prostředí ztajených běžným očím, pobyl i v cizinecké legii a procestoval kus světa. Vydává prózy z velkoměstského podsvětí (Policejní štára, Andělíčkářka), román z Afriky (Oáza), divadelní hru protestující proti trestu smrti (Sing-Sing) a další texty. Kdy zemřel, kde a jak - nic z toho se mi zjišťovat nepodařilo. A tak otvírám Marešovu knihu Zápisky z výčepů lihovin, nevěstinců, Afriky, Prahy a odjinud z roku 1926. Je plná lákavých kapitol: Hřbitovy zapomenuté, Upálení Rozárie Vodičkové, Krysy velkoměsta, Pěkná hodinka u černochů, Muž 94 léta mladý, Reklamní mrzák ve službách panenky Marie Lurdské, V kloace velkoměsta, Jde slepec oázou, Sicilská mafie, Úřední šiml přinesl nemanželské dítě... Škoda, že se dá v Porgazínu z knihy věnované Neklidným světoběžníkům kamarádsky toliko ochutnávat. Nu, hleďte po anti-kvariátech!

○○○

„Nálevna likérů, o níž tu jde, je na menším náměstíčku Prahy. (...) Těto krajiny, bohaté ještě na staré stoky - do nichž často viděti mřížkou hopsnutí tučné krysy s černé korálovými očima a olezlým ocasem - dominuje sběrna lidských bolestí, lidské špíny a rezignace: kořalna. Dovolte, abych vám představil několik osobností, opakují osobností, neboť tragika dostati se až sem je veliká, krvavá. Je to tragická cesta, plná ran a pronásledování, až do doby omrzlých končetin, zcepenění (smrt to není) někde za plotem, v záchodě, za pecí cihelná a v nejlepším případě v ústavu choromyslných. (...) Kofalny, tyto zabíječky dobrých, možno říci vesměs dobrých lidí, jsou z nejpozitivnějších složek státních příjmů: daně z lihovin = miliony. Špatný člověk nepije, neboť zločinec potřebuje k provedení lupu střízlivosti; po provedení také, aby se v opilosti neprozradil. Výčepy lihovin shromažďují lidi s lepší minulostí, ubíjí, ohlušují, uspávají a konečně vedou také k tomu, z čeho usuzuje střízlivý abstinent, a vegetarián, nadávající masožroutům v zeleninovém nadšení a fosforečně-výživninovém rozmachu, ustatistikuje, uprocentuje veřejnost, doporučuje současně ovocné šťávy, limonády a vody minerální, taktó: Hle, zločiny alkoholismu. A myslí, že uzavřením hospod a nálevení zlo bude zprovozeno ze světa!“

„Na východě Londýna se svého času živilo několik chudáků tímto způsobem: Do pastí lapeným krysám byla dána možnost útěku. U východiska pastí, jímž jediné bylo možno vězněnému hlodavci uniknouti, klečel muž, který se vsadil, že tak učiní. Co učiní? Chytne do otevře-

ných svých úst prchající krysu, již ukousne hlavu. Když se tak stalo, zaplatili hosté apačárny útratu a ujednanou sázkou, pět nebo deset penny. Ale jedenkrát se stalo, že se nebožák s chrupnutím opozdil...

Tenkrát se teprve svět dověděl, jak namnoze je nutno žítí stvořením dle obrazu božího učiněným: člověku. Aby se publikum špeluněk nenudilo!“

„Doló o bapemawóó, / dolá mia dombáá, / bapemawóó, / dongela, lambowa, balamba, / Naboá, Ugoa, duo...“

„(...) Jednoho dne přišel z laboratoře. V bytě nepořádek, její skříň otevřena, prádlo, skvosty, její zavazadla k nenalezení. Na stole dopis: Rychlovlak, průvodce kapelník, vášnivý mileneček, který nefilosofuje, to byl obsah listu. Konečná slova byla: Neměla jsem Tě ostatně nikdy ráda, směji se, žeš toho nepoznal, ostatně nikdy jsem Ti nerozuměla atd.

Petr Jefimovič vzpomenu krásného jarního dne, jak byla nádhernou a hodnou a její lůžko je nyní opuštěno. Počal rozbíjet nábytek, řečnil s okna, házel peníze do ulice, zpíval, plakal, střílel několikrát do shluknuvších se lidí. Policie vnikla do domu, a když počaly praskat dveře pod nárazy sekery, uvědomil si na vteřinu, že ztratil rozum. Střelil se do úst.

A několik dnů později otevřel správce pozůstalosti dopis, ve kterém Věra prosí za odpuštění komedie, kterou schrála....

“Kdo chce tudíž být svobodou, úplně svobodou, nechť je ujištěn, že bude jednou zcela jistě zavřen!..“

“Šla s tváří zakrytou: mohamedánka. Tak musí na ulici. Nikdo nikde. Evropan to vystihne, ona to vystihne a ukáže svou krásnou, jemně tetovanou tvář Berberky. Oba se otočí. Oba se dopouštějí nebezpečné věci. On smekne, a ona grációzním pohybem ruky, příložením k srdci a volným spádem ke kolenu děkuje: Jsi v mém srdci, tam tě zavírám, tam tě skryji, a tyran můj ničeho nepozná, ničeho! Nešťastné ženy!? Velmi nešťastné! A přece jen šťastné! Ukáží svou tvář jen tomu, k němuž cítí náklonnost, a šťastní chodci, kteří nepoznají žen mimojdoucích, ohyzdných. Šťastny ohyzdné ženy, o nichž každý si může mysliti bůhvíjak krásná tvář je skryta pod záhadnou maskou. A dvakrát šťastné ženy, jež se navzájem nepoznají, a tak jsou mlčívce - nešťastny, zdálo by se - ó naopak, velmi šťastny, neboť jen ženy, jež si vidí obličej, na potkání se znesváří. V uličkách Orientu sotva kdo uviděl zastřenou ženu, jež by byla v hádce s jinou ženštinou! Toť jediné, mlčící ženy, před nimiž muž rád smekl - ale smeknouti nesmí. Ženy, jež se nestanou ženštinami...“

“Málokdo vzpomene těchto zapadlých míst. Ale to je jedno, být pohřben tak nebo onak. Země přijme každého stejně...“

□

POSTŘEHY Z MASOVÉ ZÁBAVY

Petr Kolínský

V nedávné době jsme měli v Praze možnost shlédnout koncerty Tiny Turnerové a Michaela Jacksona. To, že se obě akce konaly čtrnáct dní po sobě, nabídlo možnost srovnání obou koncertů a to ani ne tak po stránce hudební, jako spíše po všech ostatních.

Za posledních šest let se Praha dočkala již mnoha takovýchto „velkých“ koncertů, což poskytuje dostatek zážitků i pro srovnání celkového významu a přínosů těchto akcí.

Rozmanitost podnětů

Důvody, proč se vydat na koncert některé oblíbené kapely hrající v místním klubu, není třeba rozebírat. Mám rád muziku, udržuji přátelské styky s některými z hudebníků, chci si poklábosit, dobře se napít atd. Když nezajdu dnes, zajdu za měsíc.

Ovšem důvodů proč se vypravit na některý z „velkých“ koncertů může být více a mohou souviset i s naprosto jinými očekáváními.

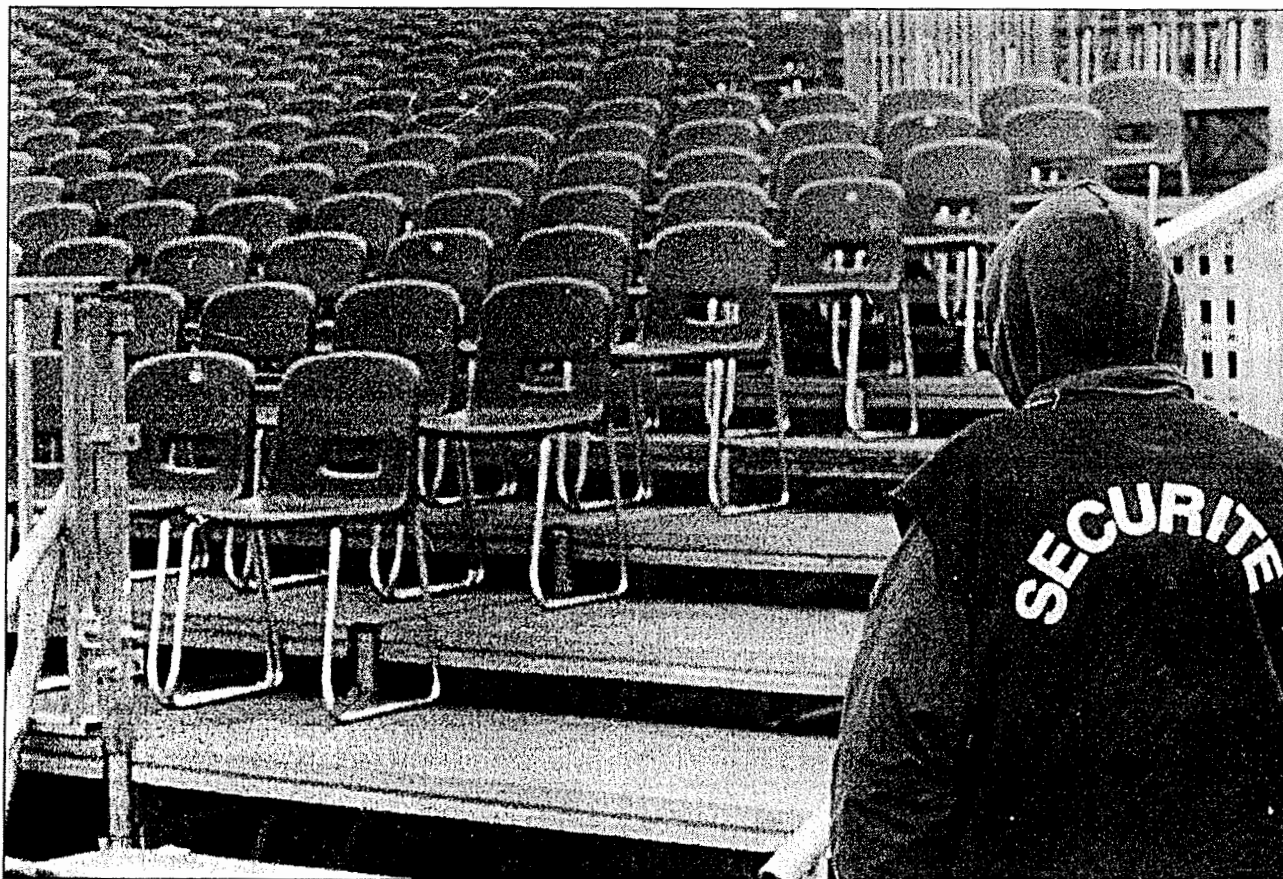
Ona rozdílnost spočívá většinou v jisté neopakovatelnosti zážitku, neboť tyto koncerty se týkají většinou kapel zahraničních, které sem nejezdí každý týden.

Některých z těchto koncertů jsem se zúčastnil a mohu nyní zpětně rekapitulovat pohnutky, jež mě k tomu přiměly. Když jsem se například dozvěděl, že v roce '95 znovu přijedou Rolling Stones, neváhal jsem a běžel jsem si koupit lístek, jelikož očekávání dobré muziky a sympatickejšeh dědečků mi

za těch sedm stovek stálo. Z podobných, tedy čistě hudebních důvodů, jsem navštívil i mnohé další koncerty, i když ne vždy jsem za ně platil.

Dalším důvodem může být například přesvědčování přátel, „o tohle teda nesmíš přijít“. Takto jsem se vydal na některé koncerty, aniž bych věděl, do čeho jdu, ale svým přátelům jsem za to vděčný, jelikož bych to už skutečně víckrát nezažil.

Dále jsem navštívil několik koncertů, u kterých jsem si nebyl jist, zda vůbec stojím o současnou produkci toho kterého seskupení, ale reklama udělala své, a navíc co kdybych o to přišel a náhodou to bylo dobré. Toto se týkalo například i vystoupení Tiny Turnerové - bál jsem se, že bude-li se jednat jen o předvedení nových písniček, nebude to stát za nic, ale pokud Tina

zahraje také něco staršího, mrzelo by mě, kdybych to neslyšel.

Do další kategorie, která s vlastním posláním koncertu - tedy produkovat muziku - nemá nic společného, a která mi zároveň připadá z psychologického a sociologického hlediska nejzajímavější, bych zařadil návštěvy strahovského koncertu Pink Floyd a letenského vystoupení Michaela Jacksona. Zde se jednalo čistě o touhu vidět, co to bude, ta největší show století, a co předvede král popu.

Problémy s kritikou

Z takto rozdílných postojů a pohnutek vyplývá i rozdílná možnost tyto akce hodnotit.

Na první pohled podobné hromadné akce navíc ani podobně hodnotit nelze. O koncertu Paula Simona a Boba Dylana jistě bude psát někdo jiný než o koncertu Black Sabbath, AC/DC a Deep Purple a někdo jiný bude zase psát o ZZ Top a Aerosmith - vždy se však bude jednat o lidi, kteří nejen koncert viděli, ale i slyšeli.

A zde se dostáváme k jádru věci. Na koncertu Rolling Stones budu ponejvíce hodnotit právě muziku, na Pink Floyd už mohu hodnotit jak předvedené instrumentální výkony, tak i nápaditost představení, ale u takového Michaela Jacksona mi není umožněno ani jedno.

Nikoho nenapadne zkoumat, jak to či ono dotýčný Michael „zahraje“, ani jakou si připraví vizuální show, jde jen o to, kolik fanynek omdlí a kolik policistů musí zasahovat. „Hudba“ i show jsou automaticky geniální.

Konkrétní odlišnosti zmíněných koncertů

Návštěva koncertu skupiny Rolling Stones s sebou nepřinesla žádná překvapení. Kromě toho, co se takzvaně dalo čekat, byl koncert skvěle promyšlen přesně podle hesla „zaujmout i diváka v poslední řadě“. Originální pódium velkoplošné projekce, výkonné zesilovače, světýlka, blikající figuríny, krásná zpěvačka atd. - to vše tvoří-

lo kulisu hudebnímu výkonu, který tím nabyl na zajímavosti a na přitažlivosti. Nedalo by se asi vydržet, kdyby Stones hráli akusticky v komorní sestavě osvětleni jednou lampičkou na nějakém lešení.

Produkce Pink Floyd se daleko více zabývala právě onou show, která nejen že hudební stránku koncertu podporovala, ale z velké části tento koncert tvořila. A právě proto si asi na tom dali Pink Floyd tolik záležet. Klipy promítané na kruhové obrazovce nad pódium přesně pasovaly k stereo až quadro zvuku, podle nějž se zase řídila velkolepě pojatá hra lašerových paprsků, ohňostrojmů a dalších efektů. Jednoduše show století.

U počítačem generovaného zvuku produkce Michaela Jacksona se předpokládalo, že bude bezchybný, a tudíž vlastně nebylo o co stát, jelikož v té samé podobě si ten který song můžeme poslechnout na jeho deskách. A jakou roli hrála při jeho vystoupení ona show?

Výjimečnost Michaela Jacksona a přirozenost Tiny Turnerové

Tento fenomén jsem se rozhodl podrobněji prozkoumat právě proto, že mě vystoupení na Letné velmi zklamalo. V kontrastu s Tinou, od které jsem toho moc nečekal, se totiž jednalo nejen o jiný druh „představení“, ale právě o ono využití rozdílu v přístupu k hudební a vizuální stránce „velkých koncertů“.

Pořadatelé koncertu na Letné totiž velice dobře využili jistého stupně splachovatelnosti obdivovatelů Michaela Jacksona, takže počítali s tím, že hysterickým fanynkám bude stačit právě pouhá přítomnost krále popu. O hudbě jsem se v jeho případě již zmínil a nezbyvá než dodat, že kromě toho, že nebylo co poslouchat, nebylo se ani na co dívat.

Tina Turner samozřejmě hrála většinou skladby z nového alba, což nazývám popem, který mě moc nezajímá. Potěšila samozřejmě i několika staršími skladbami, peč-

livě zakomponovaným do kontextu těch nových. Ovšem kromě skvělého výkonu jejích hlasivek a dobré instrumentální úrovně jejích hudebníků mě nadchla právě i bezchybnou a přitom přirozenou úchvatností samotného koncertu.

Tina tancovala, tancoval i Michael. Tina se tvářila, že miluje malé dětičky, což též dělal i Michael. Tina byla snímána několika kamerami a promítána na plátně nad pódium - i o to se snažil Michael. Ještě v mnoha dalších věcech bychom našli principiální shody pojetí chování a prezentace aktérů koncertu.

Rozdíl byl ale v kvalitě dosaženého. Kameramani koncertu Tiny měli pečlivě zmáknuté všechny detaily, které se na pódiu měly odehrát, ať už to byly pohyby samotné zpěvačky a jejích tanečnic, nebo frajeřinky hudebníků. Obrazová produkce skutečně dokázala ukázat i ty stránky koncertu, které by jinak mohly zůstat nepovšimnuty.

Jackson byl promítán na malých obrazovkách po stranách pódia, na které nebylo ani pořádně vidět, nemluvě už o tom, že vlastní záběry byly pořízeny velmi amatérsky a bez použití jakéhokoliv nápadu. Jistě, můžeme říci, že kde nic není, tam ani smrt nebere.

Další zajímavostí je již zmíněná náklonnost k malým dětem, dávaná najevo za účelem získání si oblíbenějších srdcí naivně se radujících jedinců.

Jenže když Tina sestoupila z pódia a šla se zdravít s diváky, kteří samozřejmě šleli, jen aby si na ni mohli sáhnout, chovala se stále naprosto přirozeně - na celém jejím koncertě bylo vidět, že zpívá, protože ji to baví. Nadšena reakcí diváků nechala několik z nich zazpívat (zařvat) do svého mikrofonu. Se sebejistým úsměvem se dokázala přitočit i k malému dítěti, které, celé vyplašené, ze sebe nevydalo ani hlásku. Tina mu ubalila takový polibek, že mu na tváři zůstal ohromný otisk jejích červenou rtěnkou zmalovaných úst. Na to okamžitě zareagoval jak kameraman, tak stříhač, takže mnohatisí-

cový dav řval nadšením, když ono děcko s otiskem Týniny huby viděl cudně se usmívat přes celé ohromné plátno. Scénka se velmi vydařila, a to asi právě proto, že nebyla předem promyšlená a vznikla na základě přirozené pudovosti Tiny, které se prostě zachtělo dítě políbit.

Pravda, Jackson pojal svoji ukázkou mírumilovnosti daleko „velkolepěji“, jenže tak trapně, že z toho soudný člověk tiše blil. Na pódium přijel tank, z něho vystoupil voják, namířil flintou na Michaela, který mu gestem boha naznačil, že jako zastřelit by ho bylo škoda, a voják se v uvědomění si svého hříchu zhroutil na zem. V tom příběhu dítě a podalo vojákovu květinu. Michael dítě uchopil, chvíli se s ním laskal a špital něco o „peace, love, etc.“ To byl opravdu hluboký duševní zážitek.

Kromě této „lidské“, stránky se však koncert Michaela Jacksona vyznačoval i trapasy, které nemají obdobu. Obrovská obrazovka na Letné téměř nepřenašela to, co se dělo na pódiu, ale jakési přetvořené klipy. Dvě svisle podlouhlé postranní obrazovky sice tento obraz přenašely, jenže bez jakékoliv úpravy a kameraman zřejmě o tvaru obrazovek nevěděl. Zkrátka - záběry, kdy se snímáný objekt nacházel vlevo nebo vpravo od středu obrazu byly k ničemu, jelikož tyto části byly na oněch úzkých obrazovkách oříznuty.

Jako slušný kiks bych označil i to, že ve chvílích, kdy Michael zrovna nezpíval, zvukař stahoval jeho mikrofon, což by nebylo až tak špatné, kdyby ho co chvíli nezapomněl pustit.

I Tina samozřejmě pracovala se staršími a předem připravenými šoty, které však byly do celku koncertu zapracovány daleko vkusněji a účelněji, nemluvě o tom, že svůj mikrofon si dokázala vypnout sama.

Smutné je také to, že po skončení každé písničky si Michael musel odskočit, pódium a celá Letná na dlouhou chvíli zhasly a nedělo se vůbec nic. Koncert tak postrádal

jakoukoliv dramatickosti a stavbu. Jacksonovy výkřiky se též omezily na „I love you...“, zatímco Tina nám vyprávěla, co jako zahraje, že nás vítá, proč tam má toho srandovního svalovce, že ona si taky může dělat co chce, když si to dělají muži, což bez ohledu na znalost jejích desek a názorů na emancipaci koncert přece jen nějakým způsobem oživilo a zpestřilo.

Poslání bajky

Je tedy důležité uvědomit si, že pakliže Pink Floyd slíbí show století, asi se postarají o to, abyste byli náležitě uchvázeni. Když ale Jackson staví svůj koncert na pouhém faktu, že on je on, je dobré si uvědomit, že se na všechny frajeřinky kolem může vykašlat, protože těm, co ho milují, bude stále připadat skvělý a těm, co k němu tak hluboký obdiv necítí, bude dál připadat jako trapný klaun, nějaký ten problém nebo nedomyšlenost na jeho koncertu tedy nehrajou roli.

Nelituji toho, že jsem se na něj byl podívat. Šel jsem tam proto, že jsem chtěl vidět, jak se ještě dají vylepšit show typu Pink Floyd či koneckonců i Rolling Stones. Michael u mě propadl a nezbyvá než citovat člověka, který po shlédnutí koncertu na Letné skept-

icky prohlásil, že za sto korun za vstupenku jsme stejně víc čekat nemohli.

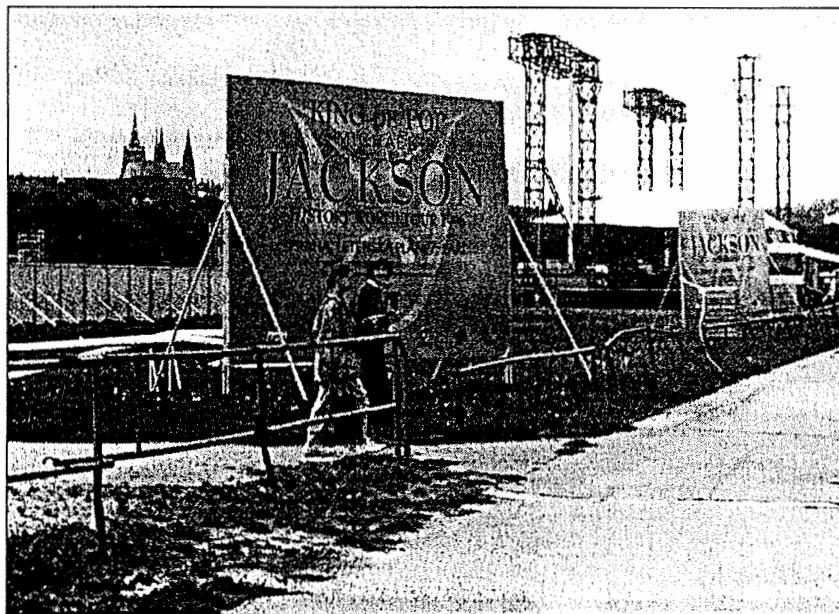
Až se budete rozmyšlet, jestli se zase někdy vydáte někam za masovou zábavou, dejte si pozor, jestli je vám nabízena skutečná kvalita, počítající s bystrými lidmi, kteří hodlají vidět dokonalé představení, anebo šmejd typu Jacksona, jenž své „love“, vykřikuje pro nesoudné zoufalce, kteří naprosto odhlížejí od reálné kvality věci.

Jako smutnou ilustraci k tomu bych uvedl, že to, na co jsem se tu snažil upozornit, zřejmě nedošlo žádnému z novinářů, kteří se sice zaměřují na kdejaký detail, ale uniká jim zásadní rozlišení kvality a lacinosti, a to bez ohledu na osobní postoje k jednotlivým populárním zpěvákům a kapelám.

A naopak mě uklidňuje to, že zatímco na Pink Floyd přišlo asi sto tisíc lidí a na Rolling Stones asi sto třicet, nepřišlo na Jacksona půl miliónu, jak jsem někde četl, ale opět nějakých těch sto tisíc, z čehož navíc dobrou polovinu tvořili fanatici ze zahraničí. Takže to s tím českým divákem a posluchačem zas až tak zlé nebude. Těšte se na další koncerty, ale choďte radši do klubů.

□

Obě foto: Tomáš H. Třeštík

DCERY MARIE TEREZIE

Fenomén sňatkové politiky císařovny Marie Terezie se dočkal mnoha desítek zpracování. K české veřejnosti se jich však dostalo méně, než by se snad dalo očekávat. I proto byla kniha *Dcery Marie Terezie* avizována v mnoha předních novinách a časopisech dlouho dopředu. Stojí skutečně za to?

Pokusů o zpopularizování historie se objevilo již také docela dost. V čele s geniálním Waltariho Egyptanem Sinuhetem, přeloženým do více než dvaceti světových jazyků, byly jejich úspěchy snad až překvapivě vysoké. Často to však bylo za cenu toho, že se z knih, jež měly být i historicky poučné, staly pouze další z řady romantických bestsellerů harlequinovského ražení. Jak je tomu v případě tohoto díla Friedricha Weissensteinera?

Jak by se dalo uhadnout z názvu, autor se zaobírá osobnostmi dcer habsburské císařovny, a to dosti podrobně a důkladně. Z mnoha pramenů cituje názory soudobých osobností habsburského dvora, ale i poddaného rakouského (i jiného) lidu na vývoj charakteru šlechtičen. Tím utváří poměrně ucelený obraz o jejich povahách, které osvětlují některé skutky, jež by se jinak mohly zdát nepochopitelné. Tento cíl, o němž F. Weissensteiner v předmluvě hovoří jako o „prvotním“, je splněn - s malou výhradou: pravdivost hodnocení individualit císařských dcer, která je leckdy založena pouze na názoru několika dvořanů, je zbytečně absolutizována.

Nedílnou součástí každé kapitoly (tedy každé jedné biografie) je také výťah z korespondence mezi Marií Terezií a tou kterou její dcerou. Snad je to dobrý nápad, nelze v tom však spatřovat větší přínos než to, že dopisy vytváří

dojem úplné věrohodnosti podávaných informací.

Výhodou autora je, že sám námět knihy je s dostatek zajímavý na to, aby mělo dílo komerční úspěch. Posuďte sami - „Ze šesti arcivévodkyň, které dospěly, zůstaly dvě svobodné - Marie Anna a Marie Alžběta. Tři se staly obětí matčiny sňatkové politiky. Marie Amálie se musela provdat za tupého, nevzdělaného a nevychovaného Ferdinanda z Parmy. Marii

Karolínu provdali za šeredného krále neapolského a sicilského Ferdinanda IV. Marie Antonie, kterou známe spíše pod jménem Marie Antoinetta, skončila jako královna francouzská na popravišti.

Jediná Marie Kristina, nejmladší císařovna dcera, se směla provdat za toho, o koho skutečně stála...“ (str. 5 čes. vydání). O oblíbenosti lidských dramát mezi většinou svědčí sledovanost seriálů typu Dallas. Proto měl F. Weissensteiner ulehčenou pozici - nemusel v zájmu prodejnosti přibližovat formu a obsah „běžnému čtenáři“.

Tím se dostáváme k problému, se kterým se potýká několik autorů biografií z této oblasti (A.

Castellot, A. R. von Arneth, J. de Goncourt aj.) - zdůrazňování zdravotních a sexuálních problémů Habsburků. Není nic špatného na tom, že se tito autoři pokoušejí o úplnost informací, o porušení tabu apod., ale faktem je, že se tyto informace stávají bezcennými v tom množství, v jakém jsou někdy podávány, a v té podobě, do jaké jsou někdy upravovány. Svalovat vinu za špatnou vládu krále Ludvíka XVI. na jeho dočasnou impotenci (J. de Goncourt: *Geschichte der Marie Antoinette*) - to je evidentní snaha o „zprístupnění“ těchto knih „všem“ s jasně komerčním účelem. Friedrich Weissensteiner se s tím vypořádal vcelku rozumně (až na životopis Marie Antoinetty) a nezahltil čtenáře pikantními historkami ze života Habsburků jako někteří jeho kolegové.

Jakou mají *Dcery Marie Terezie* hodnotu po stránce dějepisné? Kdo chce, najde ji - a ne malou. Spočívá v tom, že se při přiběžích jednotlivých vévodkyň dostaneme na dvory v zemích těch mužů, za které se provdaly. Tedy zjistíme, jak se žilo na příklad na dvoře parmském (Marie Amálie), francouzském za dob velké revoluce (Marie Antoinetta), sicilském za dob Napoleona (Marie Karolína) nebo vídeňském (Marie Alžběta).

Konečné hodnocení? Jsem trochu na vážkách. Jako snaha o popularizaci historie by se *Dcery Marie Terezie* brát daly, jako seriózní dějinný dokument snad taky - a o to zřejmě šlo; z toho by vyplývalo, že existence této knihy splnila svůj účel. Doporučeníhodná je spíše pro ty, kteří mají o popisované době určité povědomí a chtějí s rozšířit obzor či pobavit se, než pro ty, kteří mají napsat dvoustránkovou esej o Marii Antoinettě. Z tohoto vyplývá další hodnocení.

Přemysl Matějček

□

Tajemství Retezatu

Stejně jako jsme v *PORGazeenu* číslo 6. přinesli reportáž z *Boje o přežití*, který se odehrával na Slovensku, přinášíme Vám po roce další díl tohoto seriálu, tentokrát o *Boji o přežití II*.

Ten se konal v Rumunsku a byl ještě daleko dramatičtější, dobrodružnější a všelijak jinak záladnější než první. V mnohém svého předchůdce předčil, v mnohém za ním naopak zaostal. Srovnávat zde však nebudeme. Jednalo se zkrátka o něco docela jiného. Jedno zůstalo ale společné - opět to byl *Boj*.

Co by bylo, kdyby...

Ti, co přežili, by mohli vypravovat.

Mohli by vypravovat o tom, jaké nástrahy je potkaly už na maďarsko - rumunských hranicích. Mohli by vypravovat o nekonečných zaprášených cestách a o tom, jací podél nich žijí lidé. O vesnicích i městech. O tom, jak byli nemilosrdnými admirály vláčení od jedné vyschlé řeky k druhé, od přehrady k přehradě. O tom, jak tábořili pod nebezpečným lomem, nebo o snech, jež se jim zdály během nocí strávených ve vodovodním potrubí.

Jistě by si také pamatovali, jak byli na dlouhé dny rozloučení a bloudili po nevládném pohoří Retezat. Jak se orientovali podle hvězd a stád divokých koní. Jak zmírali žízní a hladem, když zabloudili v horských mlhách. Jak zoufale se vrhali do bitev, které vyhrávali jen díky naději, jež je nikdy neopustila.

Vzpomněli by také onoho šťastného shledání, jež bylo umožněné obětavostí některých z nich. Ti by zase mohli vyprávět o tom, co všechno museli podniknout, aby své druhy zachránili.

Mnohé plavce by ještě dnes děsilo pomýšlení na to, jak byli

Přeloženo z rumunského tisku - 29. 7. 1996

Na naše území vpadla před několika dny organizovaná tlupa cizinců, kteří si patrně kladou za cíl podlomit naši sociální, politickou i ekonomickou stabilitu. Byli viděni, jak se nenápadně bratří s našimi obyvateli a velmi podrobně zkoumají přírodní i civilizační hodnoty naší vlasti.

Jejich nebezpečí se skrývá především v útočné síle pěti perfektně vycvičených mariňáckých posádek, které jsou dokonale hierarchizovány a řízeny bezchybně pracující admirálitou, jejíž pohyb je však nezmapovatelný.

Každá z posádek je kvalitně vybavena pro průstup nejnevládnějším terénem. Dokáží slézat kolmé stěny, plavit se po nesjízdných řekách, přecházet nejvyšší hory a přežít v jakémkoliv počasí. Disponují též krátkovlnnou vysílací technikou, jejíž signály byly zachyceny již několika našimi zpravodajskými službami. Jejich zašifrované povely je však velmi nesnadno rozluštit.

Některé oddíly byly také viděny ve městech, kde se zatím neobjasněným způsobem pokoušely skoupat cenné papíry jako například poštovní známky. Admirálitu má k dispozici spolehlivý autobus, který je speciálně upraven pro naše silnice.

Redakce přivítá jakékoliv další podrobnosti o pohybu a činnosti těchto osob a bude vás o hrozícím nebezpečí včas informovat.

zmítání divokými peřejemi, jak byli nuceni postupovat ohromnými kaňony na rozedraných plavidlech, jak se jim ztráceli kamarádi a opět se objevovali na nečekaných místech. Možná by vzpomněli i proslulého Ria Negra, jež jim způsobilo toliká utrpení znečištěním neznámou jedovatou látkou.

Toto všechno by jistě byli rádi sdělili, ale... jako by se po nich země slehla. Dnes neuslyšíte nikoho ani se zmínit o těchto věcech. Jistě, mnozí nepřežili, ale proč mlčí ti, co přežili?

Jejich mysl byla zastřena jakousi tajemnou silou, která na ně dolehla velmi nenápadně při přechodu bájněho pohoří Retezat. Ne že by si nevzpomínali - oni se vzpomínat bojí. Mají posvátnou hrůzu z toho, co viděli a zažili.

Ani já nemám tu moc proložit tuto kletbu, avšak po delším pátrání jsem objevil čtyři z pěti lodních deníků, které vypracovávaly jednotlivé posádky. Nechtě tedy ony podají svědectví o této záhadné výpravě. Omluvte, prosím, občasnou nesouvislost textu, jedná se právě jen o poskládané útržky.

Z deníků ...

(odstavce oddělují zápisy různých deníků)

21. června:

Odjezd od základny Port PORG byl odložen kvůli zdržení mateřské letadlové lodi HMS Carrosa, neboť při plavbě kanálem byla tato napadena nepřátelskými ponorkami, které se však obě potopily.

ODJEZD: Port PORG – letadlová loď HMS Carosa

22. června:

Výsostné vody ČR jsme opusťili v 3:15. V 11:45 jsme dorazili na hranice Rumánie. Lodníci musili vyvalit z podpalubí nejen soudek rumu, aby si naklonili přízeň vyprahlých celníků rumánských.

Nataša nás zdržovala svými problémy s pasem. Dorazili jsme na romantické místo s obrovským vodním dílem - přehradou. Tady zatím sedíme a čušíme. Cestou sem jsme objevili dvě vyschlé řeky. Je tu hroznejch žebráků, musíme si dávat pozor na věci.

Cestou jsme se vzdali supermoderně vybaveným maďarským policistům. U silnice ležela polovina autobusu. Místo řeky jsme našli jen suché koryto. Sahara - hadr.

Kraj začíná chudnout, silnice hrbolatět. Na hranicích kontrolují, kolik máme kytar. Je to tu lehce vyhydlený, ale maj tu tramvaje. Rumunský venkov vypadá líp než město.

23. června:

Bouře - 0:11 SEČ - první utonulí lodníci se ve svých lodních spacích vacích potápějí na dno jezera. V přístavu vzniká nepopsatelný zmatek. 3:00 rumánského času - další poryv hurikánu. Rozhodnutím admirality byl

proveden výsadek všech plavidel na řeku Arieš.

Po půl hodině neutuchajícího deště jsme pronikli do autobusu, a to i přes výslovný zákaz admirality. Kapacita stanů se ukázala být daleko větší, než uváděl výrobce. Ráno jsme stany vylili a spacáky připálili. Objevili jsme jinou vyschlou řeku, admirality rozhodla, že ta se pojede. Rafty, vesty, pádla, neopreny - všichni jsou nejchytřejší.

Na včerejší radě se mluvilo o tom, jak rychle se máme ráno sbalit, pak nám dali peníze, který jsme mohli vyměnit za jídlo. Autobus smrdí kouřem, vodou

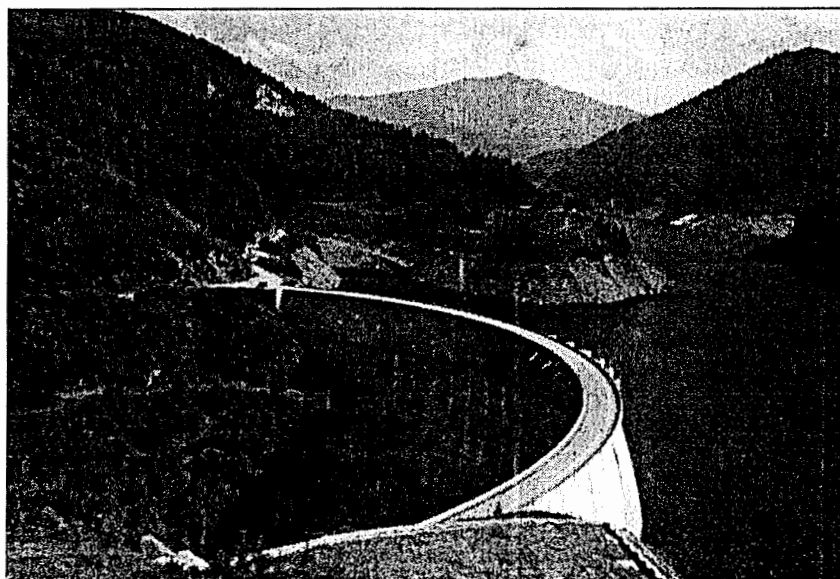
a zpotenýma nohama. Dojeli jsme až do Cluje, kde jsme nenakoupili pohledy. Nafukovali jsme dvakrát, první raft měl douru. Když posádky zvládly rafty i plavání, pustili jsme se do boje. Když bylo jasné, že se nikdo neutopí, naše posádka opustila bojiště. Řeka je líbezný Harieš, který je špinavý jako Vávrovo spodní prádlo. Je tu také spousta velmi líbezných kračích a koňských hoven.

Město Cluj bylo docela moderní. Žili v něm lidi a měli tam dva taxíky. Bitku všichni přežili. Zase bude nouze o jídlo.

24. června:

Hledací den. S přibývajícím kilometry ubývá naděje na nález sjízdné řeky. V nedýchatelném dusném horku podpalubí lodníci tiše sténají. Průjezd kolem další zbytečně rumánské přehrady.

Děkujeme moc, admirality, že se ti podařilo umoudřit počasí, vlastně že se ti chtělo umoudřit počasí. Dále chválíme admirality za to, že se můžeme vozit v autobuse, že nemusíme chodit ani pádlovat. Chválíme také pány Kubíčka a Plecháčka, že si umyli svá břicha, paním Ivaně a Daně tím víc, že si svá břicha umyly bez škrubání. Štve nás ale, že Rumuni nezřízeně staví přehradu a admirality nic nezařizu-

„Romantika I“ – i Rumuni postaví přehradu...

je. Vtip týdne: zaraftujeme si! Večere byla výborná, vařili kluci. Nejlepší byla jejich sebechvála, typicky mužská ješitnost, kterou my, věčně neocenené ženy neoplýváme.

Vzbudili jsme se a zjistili, že admirálita svítí a hřeje. Po dvou obyčejných přehradách jsme narazili na jednu obzvláště krásnou - se sypanou hrází. Po cestě jsme zahnali buldozer do příkopu a při otáčení jsme skoro shodili vlek do údolí. Námořník X ulovil mořskou bestii. Má hodně přes deset centimetrů (asi dva). Jakási plíseň zaútočila na naše potraviny. Budeme asi muset chcihnout na negativní kurděje - nedostatek masa, i když sojového. Básník: Ráno jsme vyjeli v domění,

že dojedeme k řece,
a došli jsme k zjištění,
že není voda v řece...

Za šest měsíců budou vánoce, myslíš, deníčku, že se dožijeme? Boris: Dokud se zpívá, ještě se neumřelo.

25. června:

Ráno bylo nádherné, odjezd z tábořiště sporádaný. Před splutím řeku Jiul se admirálita a zděšení rodiče dlouze radí, co asi udělá vysoká koncentrace uhlí po požití, zda je ve vodě vysoký obsah toxických prvků nebo spíše platiny a india. Jel se to. Nocleh v rourách dělových. Místní šakali kradou salámy, ale neběhají moc rychle. Po opečení plíseň mizí.

Admirálita začíná být čím dál tím nesnesitelnější. Nezdá se to, ale je to tak. V autobuse jsem z admirality dokonce usnul. Mimochodem, řeka byla špinavá jako co?, - no přece jako Vávrovo spodní prádlo.

Včera vznikla vzpoura proti korvetnímu admirálovi řízená jinými admirály. Korvetní admirál byl za spiknutí potrestán topením. Podezřelý stín na celou událost vrhlo to, že někdo v nestřeženém okamžiku ukradl všechny zlatáky. Narazili jsme na širokou řeku s divokým a průzračným to-

kem. V úžasu nad čistotou vody jsme při namočení nepostřehli změnu barvy našich těl ani jejich perforaci. Milí spolunegři, lepry se nebojíme! Na této řece jsme naprosto excelovali. To jako naše posádka. Pod vedením kontradmirálky Ivany a našeho geniálního kapitána jsme všemi úskalími propluli bez úhony.

Jiul - to bylo něco jako nejšpinavější pražská louže se spotřebovaným olejem MP 9. Naše posádka byla evidentně nejlepší.

26. června, rozdělení výpravy:

Znovu na uhlí! Formuje se výsadeková skupina kolem Andreje a Ivany. Mizí ve tmě - směr hlavní hřeben Retezatu.

Výsadek dvou posádek do hor. Admirálita prší. Výsadek zpět. Úspěšný výsadek do slunného počasí.

Ráno se rozhodlo, že pojedeme znovu onu nádhernou a čistou řeku. Pár lidí se vyspalo v trubkách místní kanalizace. Nakrmili jsme několik rumunských dětí jednou lentilkou. Bratrsky se rozdělily. Naše posádka už zdaleka tak neexcelovala. Rozhodlo se, že naše posádka bude součástí prvního výsadku do hor. Vyrazili jsme a utábořili se ve výšce cca 1400 m n. m.

Opět na řeku Jiul, jinak též Rio Negro. Pramení v čističce uhlí. Ti, co nešli na vodu, připravili vše pro náš výsadek do hor.

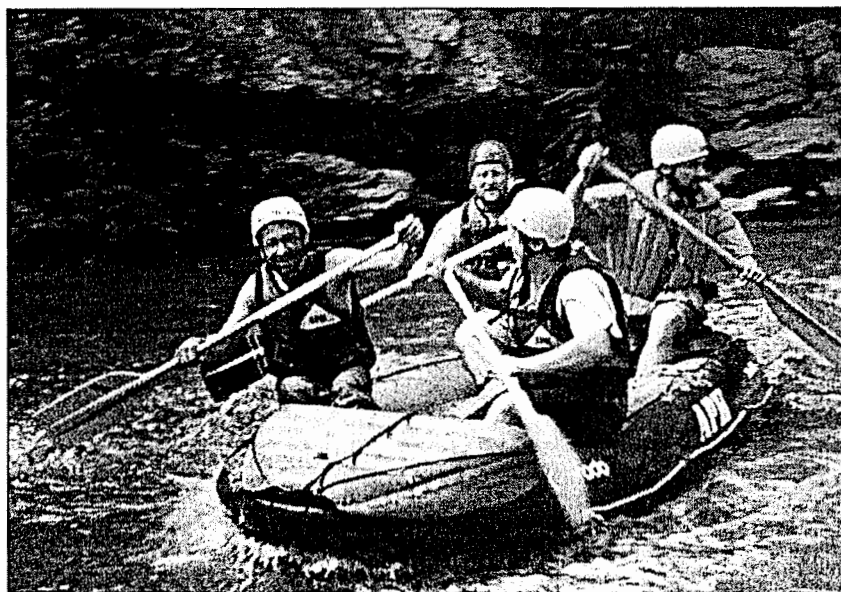
27. června, výsadek č. 1:

Vstáváme brzo. Admirál Andrej mizí v křoví s hajzlpapírem, ale co mu křoví neřeklo? Ve fotbale postupujeme. Ó, jaké májí Rumuni vzdělané křoví s anténou od vysílačky. Našli jsme vodu. Nateče jí litr za čtvrt hodiny a je plná breberek. Stahují se mraky. Bouře se spojila s víchrem. Úplně promočený jsme v mlze postavili stany.

Tento zápis píšu ve spacáku, ve stanu, v horách. Prší, počasí nám moc nepřeje. Poslední informace, kterou jsme obdrželi, než jsme ztratili spojení, byla, že druhá skupina záškodníků se již také vydala na cestu. Stany jsme postavili ve dvě hodiny odpoledne, jsme asi na špatné straně kopce a je mlha. Ležíme ve stanech a klepeme se zimou. Andrej se neustále marně snaží navazovat kontakt s druhým výsadkem a s autobusem. Co asi dělá Hrom?

Výsadek č. 2:

Odchod druhého výsadku do hor. Vede ho kapitán Hrom. 1580 m chata. 1884 sedlo, vítr,

Admirálita. Dobrá nálada. Těsně před zánikem. (zleva: A. Plecháček, P. Kolínský, ? a F. X. Hromádka)

děšť, ovce, mlha, zima. Srub - noclehárna pro všech 13 lodníků - spáry mezi trámy ucpány lišejníkem. Co asi dělá Andrej?

28. června, výsadek č. 1:

Probouzíme se v devět hodin a zjišťujeme, že je hezké počasí. Ptáme se bačy, kde asi tak jsme. Admirál Andrej už ví, že máme vysílačky dvě. Nejdeme na norskýst, ale přímo súdvest. Začalo pršet. K jezeru Bucura, u kterého se máme setkat s těmi druhými, nám chybí slabých třicet kilásků po hřebenech. Spojení s ostatními nemáme od čtvrtka (27.) Na hřebeny nemůžeme.

Ráno jsme rozdělali oheň a začali sušit oblečení. Potvrzuje se, že nevíme, kde sme. Admirál Andrej to ale ví a tak velí. Když jsme přežili dosud, přežijem i tohle. Končíme ve výšce asi 2000 m. Co asi dělá Hrom?

Výsadek č. 2:

Přestalo pršet. Půjdeme dál. Jezero Bucura. Sřelba. Je plastelína ekologické střelivo? Přečhod hlavního hřebenu od jihu k severu. Sestup z hor, karosa tam je. Co asi dělá Andrej?

29. června, výsadek č. 1:

Šli jsme nahoru, abychom mohli jít dolů. Víme už, že hory

nepřejdeme. Dolů a doprava, abychom mohli jít doleva. A doleva proto, abychom měli dost místa vpravo. Dolů. Dolů. Nahoru. Nahoru. Dolů. Poslední zoufalý pokus spojit se vysílačkou. Sešli jsme k cestě. Andrej a Radvan ostře vyrazili směr civilizace. Mají před sebou cca 80 km okolo hor k autobusu. Jdeme pomalu za nimi, po 25 km chytáme stopa (ve dvanácti lidech!). Dojeli jsme do první vesnice. Jsme ztraceni, a navíc bez velení. Hrom už je určitě u autobusu.

Výsadek č. 2:

Slunečno. Totální krach banky admirality. Andrej se neozývá. 21:05 - náhle se zjevuje sám Andrej. Karosa - nefachčí spojka a je vybitá baterie. Myslel jsem, že se nedá roztláčit, ale dá. Na záchranu prvního výsadku je však už pozdě - zachráníme je zítra.

Nevím, jak bych shrnul to, co se v minulých dnech událo. Byli jsme v horách. Pršelo furt a furt. Přešli jsme hřeben, furt přešlo, sešli jsme z něj, přešlo furt. Když jsme rozdělávali oheň, furt přešlo. Když jsme šli do boudy, furt přešlo. Prostě furt přešlo. Šípák si rozšlápl brýle. Pak je začal modelovat (výsledek je

k vidění v muzeu PORGazeenu, a to v oddělení osleplého M. Šípa - pozn. red.). U jezera jsme čekali na ty druhý. Nic. Kubíček: Postřílíme Plecháčkovce, pak jim pomůžeme nýst batohy. Andrej s Radvanem Přijeli mercedesem.

30. června, opětovné shledání se obou výsadek, výsadek č. 2:

Oájezd, tepláky v křoví - jsme na místě. Celá posádka pohromadě. Pehal: Opravdu šlo o život. Andrej: Chvilí jsme bloudili. Vojtíšek: Prima, líbilo se. Večer stoupáme do Rovenska (viz též článek Česká škola v Rovensku - pozn. red.).

Abychom zachránili zbloudilé na scestí přichozivše, vstát již v 6:00 jsme donuceni byli svědomým svým. Dorazili jsme tam a voni eště chrápali, šmejdi. Teď sedím v české škole a píšu deník. Vstávám a jdu do české hospody.

Výsadek č. 1:

Ráno vrrrr, na silnici autobus. Pět lidí vyběhlo v nedbalkách na silnici a poskakovalo radostí. Večer se v díváme na fotbalové finále. Jásáme, když padají góly - je jedno, do čí brány.

1. července:

Rafty vesele vyrážejí do kaňonu Nery. Díra v raftu.

K snídani opět (pokolikáté už!) náká břechka. Jedeme k řece Neře, strašně připomíná Lužnici. Během jedné bitky se několik námořníků s mnoha plavidly zdejhlo. Dva přetížené rafty utrpěly těžké ztráty. Raft námořnice Natašy se převrhl na stromě.

2. července:

Bloudění po Maďarsku. 15:30 - došla nafta v kopci za Mirošovicema. PORG, Lindnerova ul., loučení lodníků, dělení zbylých potravin. Příště jedem zase.

Pán Retezatu

Cesta domů... Perly zájezdu: zleva J. Vogelová, I. Suchomelová, X. Hirschová.

Česká škola v Rovensku

Tato reportáž vznikla během návštěvy české vesnice Rovensko v rumunských horách v rámci akce BOJOP II. Ti, kteří přežili, mohou jistě vypravovat i další nevšední zážitky, jež nás u našich krajanů potkaly.

Pravdivá pohádka o Banátu

Banát je tradiční název území na jihu Rumunska. Od počátku druhého tisíciletí do 16. století byl markou Uherského království, poté součástí Osmanské říše a po roce 1718 rakouskou hraniční provincií. Roku 1867 se stal součástí Zalitavska. Po I. světové válce připadla jeho největší část Rumunsku, menší pak Jugoslávii a Maďarsku.

Ve dvacátých letech minulého století přišli do těchto míst první čeští kolonisté, kteří uvěřili slibovaným přidělením půdy, nižším daním, osvobození od vojenské povinnosti a dalším výhodám. Jejich představy se však nenaplnily a kolonisté byli nuceni osídlit pralesem porostlé Almášské hory. Založili zde první osady - Svatou Alžbětu a Svatou Helenu.

O deset let později připluli po Dunaji již větší skupiny českých vystěhovalců, kteří daleko od sebe založili další vesnice. Po několik desetiletí obdělávali panenskou krajinu, ve které se pak již usídlili natrvalo, obklopeni řídkým rumunským, srbským, německým a maďarským osídlením.

Z původních deseti kolonií najdete v Banátu nyní již jen šest českých vesnic čítajících okolo tří tisíc obyvatel, neboť mnoho krajanů se během tohoto století vystěhovalo do sousedních států, někteří i zpět k nám. Jednou z těchto osad je i Rovensko (Ravensca).

Stejně jako ve zbylých pěti vesnicích, i zde funguje základní škola, jejíž jediný učitel, pan Václav Holeček, byl velmi laskav a poskytl jednomu z reportérů PORGazeenu možnost blíže poznat všední starosti této malé jednotřídky.

Po několika reportážích z pražských gymnasií se nyní můžete přenést někam do minulého století.

Představit si, že vaše maminka tráví celý den na horských políčkách a tatínek se věnuje některému z tradičních českých řemesel jako třeba kovářství, tesařství a kolářství, či dojíždí za prací do dalekých měst. A vy, jen co se naučíte chodit, rodičům v jejich namáhavé práci pomáháte - a kromě toho samozřejmě chodíte do školy.

Romantická prostota

V Rovensku mohou české děti navštěvovat jen první až čtvrtou třídu, pátou až osmou mají jen ve třech vesnicích, do kterých mohou děti po dokončení prvního stupně ve své rodné vesnici dojíždět. Nutno však dodat, že čtvrtou třídou pro většinu dětí v Rovensku vzdělávací proces končí. V jedné osadě funguje však škola jen v rumunštině, což přispívá k celkovému porumunšťování našich krajanů.

Při své návštěvě jsme měli možnost vidět třídu, kam během školního roku dochází jen několik žáků a jejich již zmíněný pan učitel. Na stěnách zde visí mapa Československa a Rumunska. Do obou jsou umně vpracovány politické změny, k nimž během jejich existence došlo.

Nechybí zde přehledně zpracovaná ukázková abeceda, modely různých geometrických těles, slabičky, krásná černá tabule a samozřejmě maličké lavice s maličkými židličkami. Jako doplněk skutečně praktických pomůcek, které bychom snad ani nedovedli používat, zde stojí knihovna, jež je plně závislá na darech od občas sem zabloudivších krajanů.

Výkřikem nejmodernější techniky je barevná televize a video, které jakožto novinka stále ještě budí velkou pozornost především u menších žáků. V starobyle zařízené dřevěné místnosti působí oba předměty dosti nevkusně.

Odpoledne svolal pan učitel své svěřence na promítání české pohádky - téměř celá výprava z Čech se dívala také. Soustředěnost dětí při sledování videa byla úžasná, možná to bylo přece jen onou zvláštní češtinou, kterou slyšeli též z našich úst. V Rovensku se skutečně mluví velmi zachovalou staročestinou - děti jsou však téměř bilingvní a po pohádce vyběhly s rumunsko-českými výkřiky hrát si na náves.

Škola by se takto mohla jevit jako naprosto idylická ukáзка starých českých tradic, avšak pan učitel nevidí vše tak růžově.

Především se bojí, co bude s dětmi, až je již nebude moci učit, jelikož sehnat učitele, který by dokázal to, co on, je jen nemožným přáním. Děti navíc rok od roku ubývá, jelikož ty starší odcházejí buďto do práce nebo do internátů ve městech a mnoho mladších se spolu se svými rodinami z Rovenska již odstěhovalo. Mladí pak nemají žádnou motivaci zakládat zde své rodiny, a tak dochází k postupnému vyliďování všech českých vesnic v Banátě.

Pan učitel se také obává i přímého porumunšťování, jelikož s přibývajícím technikou přestávají být vesnice tolik izolované a zvláště na menší děti velmi snadno působí vlivy okolí. Mohlo by se zdát, že je to vlastně v pořádku, ale při pohledu na překrásné hory, které byly vyrvány divoké přírodě a zušlechtěny českými rukama, aniž by byly jakkoliv poškozeny, se jistě nostalgii neubráníte.

Zapadlé vesničky v rumunském Banátu čeká asi neúprosný zánik, i když mnoho tamních starousedlíků si svůj život ani jinak než ve společnosti stád krav a ovcí nedovede představit. Bylo by škoda, kdybychom na Banát zapomněli. Naši krajané nám totiž mohou sloužit jako krásná ukáзка toho, jak vypadá stará česká kultura poloviny minulého století, jelikož ta se v Rovensku od příchodu prvních kolonistů změnila jen nepatrně.

Petr Kolínský

Je sobota, přibližně dvacetdva dvacet. Scházíme se na Hlavním nádraží. Jak to, že nemáme lehátkový vůz?! Aha, odhlasovali jsme si to. Takže TRAIN PARTY. Nálada ve vlaku je smrtící. L.H. byl pověřen úkolem nenechat nikoho usnout. Kolem půl čtvrté se nálada konečně uklidňuje, všichni zaujali přijatelné polohy a pokoušejí se usnout. Já vám dám spánek! Přichází totiž pasová kontrola. Trojitá. Svítá. Spal někdo? Prý Nico. Jo, jsme na Slovensku. V Kraľovanech přestupujeme na motoráček a rychlostí asi 6 uzlů prolouváme krásnou přírodou Oravy. Hrajeme Hovno. Přestup na autobus je v Podbielu. V cestovnom poriadku jsou desítky tajemných značek, mj. „o - občas nepramáva“ [něpremáva]. V průběhu hodinky je autobus tu a už projíždíme předhůřím Tater. Herrlich. Naše chata je kupodivu pěkná, toť příjemné zjištění. Ubytování je až od dvou, toť zpráva špatná. Takže procházka. Sedmnáct kilometrů k Roháčským plesům. Nadmořská výška asi 1700 m, seznamuji se s mikrospánkem. V duchu vidím zajíce, zajíce, zajíce. Zabijte někdo L. H.! Zabijte, zabijte, zabijte... Kluci mají noclehárnu

Roháče

v podkroví. Vcházím dovnitř: „Je tu zima.“ „Kde, žádnou nevidím.“ Kromě toho se tady větrá tučet párů ponožek. V chatě není klavír. Hraju pingpong. Mikrospánek se představuje: „Hi, this is Microsleeping corp., inc.,. Večeříme. Máme blbý kecy. Padám na skoro povlečenou postel.

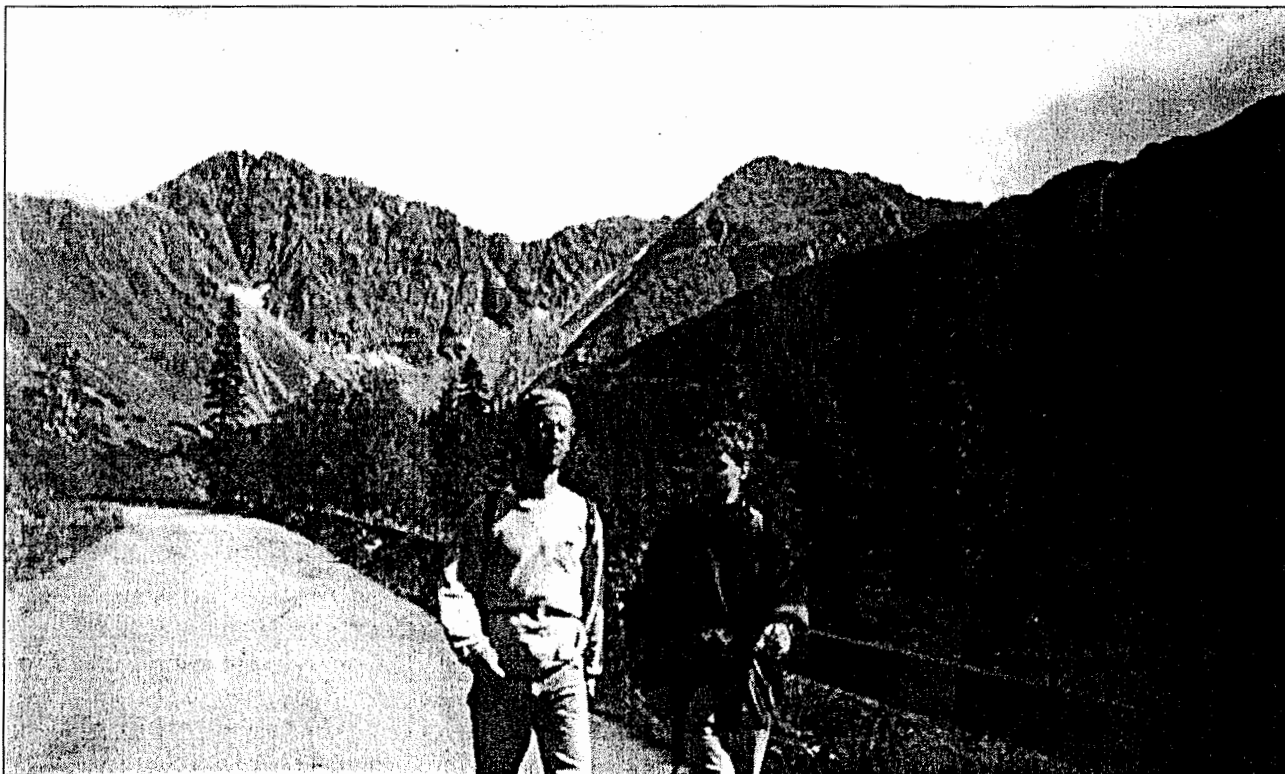
Škola v přírodě Roháče '96 se povedla. Příjemný horský hotel obývalo kromě nás i několik bývalých východoněmeckých rodin. V Západních Tatrách se vyžije opravdu každý. Největší turističtí ďáblové se mohli zchladit ve „Schnelle Gruppe,, kterou měl na starost N. L., ostatní se v klidu a pohodě šinuli vzadu. Počasí nebylo příjemné. Velehory nám nachystaly drsné tréninkové podmínky. My, tuzí legionáři, jsme však vydrželi. Na pochodech se nikdo nezranil (nebo se nikdo nepřiznal, aby nekazil morálku v expedici). V chatě jsme se regenerovali každý po svém. Prožívali jsme fotbalové nadšení, v čemž

vynikal nade všechny L. H., pouštěli jsme si v jukeboxu desetileté písničky, M. Š. alias Velký Muflon spáchal táborák na území národního parku. Tak uběhlo pět dní.

Závěr týdne poznamenaly temné neshody mezi temperamentnějšími zástupci profesorského sboru. Pro studenty zůstala tato záležitost neprůhledná. M. Z. patrně podcenila výzbroj, výstroj i podmínky a přerazila se na exponovaném úseku schodiště mezi druhým a třetím patrem. M. Z. má v tahu kotník. Poslední den: V Oravském Podzámku šli jsme do zámku. A přišlo. Prohlídka měla převýšení 150 metrů. „Nico, nedáme šnele grupe?“ Na nádraží pod hradem se nám představila místní odrůda pijana notorického (homo alcoholicus), který musel být neutralizován až profesionálním zásahem N. L. a jeho dvou goril: J. K. a M. Š.

Takhle nějak si představuju letní školu v přírodě. A nemusím zůstat u představ. Roháče totiž byly opravdu výborné. Atmosféra byla většinou pohodová a přátelská, program nabitý a Slovensko krásné. Takže příště.

Michal Doležal □

Nico L. Kryštof T. a Ostrý Roháč

Foto: Michal Doležal

Spasťte svět!

Většině z nás se to už určitě stalo: na ulici k nám přistoupil člověk podávaje vám leták, který pojednává o jakýchsi přednáškách o smyslu života, o studiu Bible či testu osobnosti. Protože je známo, že jde o nebezpečné organizace, zvané sekty, tak se těmto lidem vyhýbáme. Já jsem ale vzhledem ke svému empiristickému založení neodolal a obešel několik sekt předstíraje, že mne jejich agitátoři svými slovy přesvědčili.

SCIENTOLOGOVÉ

Úplně nejjednodušší kontakt je s vědeckou církví, jež má u nás odnož zvanou „dianetikové“. Určitě znáte takové ty letáky s vyobrazením Einsteina a pozvánkou na „oxfordský test osobnosti“. Když jsem se na tento test chystal, nacházelo se Dianetické centrum v Hornokrčské ulici, v takové nenápadné budově, do níž nechodilo moc lidí.

Našel jsem místnost s odpovídajícím popisem, kde se mne ujal muž ve středních letech s inteligentním výrazem, představivší se jako ing. Pavlis. Po krátkém úvodu mi podal test, ať jej prý vyplním a přijdu za měsíc pro výsledky. Test sestával ze dvou stovek osobních otázek na úplně všechno, od zálib po pracovní návyky, a byl doplněný o pseudotest IQ. Vše jsem vyplnil pravdivě a čekal, co se bude dít. Ne nadarmo, ale na zábavnou část jsem musel čekat onen měsíc.

Po 30 dnech to vypadalo trochu jinak: na chodbě přede dveřmi s nápisem „pohovory o testech“ sedělo několik zachmuřených lidí různého věku, vstupovali do dveří a zase z nich vycházeli. Uvnitř se mne pak ujal známý ing. Pavlis spolu se svým kolegou a sdělil mi výsledek testu. Prý mám lehce nadprůměrné IQ, ale využívám jej

pouze na takové úrovni, jako by mělo hodnotu 90. Dále jsem se dozvěděl, že jsem psychicky labilní, leccos mě lehce vyvede z míry a jsem cholerik se sklonem jednat prudce a impulsivně.

Zeptali se mě, jaké mám vzdělání. Protože jsem už toho měl dost, odpověděl jsem, že jsem vyučený zámečnický, v současné době nezaměstnaný.

„Vidíte,“ řekl mi ing. s výrazem uspokojení, „PŘESNĚ tohle jsme si mysleli. Přitom máte na to být třeba doktorem nebo úspěšným podnikatelem,“ dodal shovívavě.

Okázale jsem žasl nad svými novými možnostmi, což oba „vědce“ evidentně potěšilo.

Potom už to šlo rychle. Nabídlí mi řadu kursů typu „Kurs zvládnutí stresu“, „Jak umět využít čas“, „Rozvoj pozitivní osobnosti“ aj., přičemž všechny se pohybovaly v cenách okolo 1500-3000 Kč měsíčně (první přednáška pochoptitelně zdarma). Dále jsem se mohl stát členem studijní skupiny Dianetického centra za pakatel 300,- Kč na měsíc.

Srdečně jsem oběma milým mužům poděkoval za novou šanci a prehl z onoho místa. Na chodbě jsem pak ještě potkal dívku asi tak čtrnáctiletou s hlavou v dlaních. Ptal jsem se jí uštěpačně, jak dopadl „test“, a dozvěděl jsem se navlas stejný výsledek, jako byl ten můj... Ale to už snad nikoho nepřekvapí.

MOONISTÉ

Seděl jsem tuhle na náměstí Míru u kostela sv. Ludmily, když ke mně náhle přistoupil mladý člověk, na první pohled seriózní osoba. Bez dlouhých úvodů mi podal jakýsi seznam, dotazuje se, zda jsem někdy přemýšlel o následujících otázkách. Na papíře byly problémy jako „Opakuje se historie náhodou?“, „Je Bůh?“, „Proč mají někteří lidé mimopsychické schopnosti?“ atd. Protože se ale vrátili moji přátelé, na které jsem čekal, zeptal se mne pouze, zda bych se chtěl o tom někdy dozvědět něco víc, a podal mi navštívenkou s nápisem „new man - new family - new world“ a s jakousi adresou.

Po nějakém týdnu jsem se odhodlal a navštívil byt v Sokolovské ulici, do kterého jsem

byl pozván. Tam mě přivítala skupina asi dvaceti lidí, nápadně pohodová domácí atmosféra a jakýsi manželský pár, který zde vše vedl. Uvedli mě do situace - mohu navštívit čtyři přihlášky, po nich následuje dvoudenní intenzivní studium. To vše v časovém horizontu asi jednoho měsíce, potom se uvidí.

Začal jsem docházet na „přednášky“, které příliš zajímavé nebyly. Dozvěděl jsem několik věcí o tom, proč prý stvořil Bůh člověka a co je to nebe a jaký je život nyní apod. - to vše ve velmi obecné rovině. Přečetl jsem jednu knihu, kterou jsem obdržel. Jmenovala se „Božské principy“ a pojednávala o nevyhnutelnosti zapojit se do celosvětového hnutí zvaného Církev sjednocení a oprostít se od nízkých záležitostí - třeba i tím, že opustím svůj dosavadní život.

Teze byly v této knize předkládaný nesmyslným a to na první pohled nesmyslným způsobem. Každá kapitola obsahovala dlouhý úvod, obvykle jedno souvětí, ve kterém se čtenář pro samé vsuvky prostě nemohl orientovat. Náledovala věta „z toho vyplývá...“ a jedna ze zásad církve sjednocení, např. že pravým spasitelem je Moon, že hřích není dědičný, pokud si za životního partnera vezmete toho, koho vám označí Mesiáš (vzpomeňte si na hromadné svatby) atp.

Zajímavější pro mě bylo setkání s lidmi „okolo“, s různými frekventanty přednášek. Většinou to byli studenti ve věku 15-20 let, častěji dívky, všichni na první pohled introvertní. Každý byl v jiném stádiu přesvědčení. Často jsem si povídal s dívkou, která se jmenovala Irena a bylo jí devatenáct let. Měla nějaké problémy s osobním i rodinným životem, také dříve s drogami. Vyprávěla, že je „panu Munovi“ vděčná, že jí dostal „ze závislosti na drogách a alkoholu, z hrozného života doma i z frustrující školy“. To, že by byla závislá na

této sektě, připustila, ale tvrdila, že to není nebezpečné. Ptal jsem se jí, jak to probíhá na víkendových seancích. Dozvěděl jsem se, že je to něco krásného, že teprve potom byla schopná opustit svůj život i svoji rodinu. Prý se tam hodně medituje a studují „Moonovy dopisy“.

Své vyprávění prokládala přesvědčováním mě, abych se taky oddal Církvi sjednocení. Po nějaké době jsem pochopil, že dostala osobní úkol na mě působit.

Když došlo k plánovanému „dvoudennímu intenzivnímu studiu“, vyhnul jsem se mu. Vzhledem k tomu, že jsem několikrát musel odolávat tlakům na poskytnutí své adresy, usoudil jsem, že nebezpečnost této církve je větší, než jakou jsem ochoten riskovat.

Asi o měsíc později jsem seděl na náměstí Míru. Všiml jsem si, jak mladý, na první pohled seriózní muž, kontaktoval mladé, osaměle stojící nebo sedící lidi. Podal jim vždy papír a na něco se jich ptal...

JHOVISTÉ

Jakýkoliv kontakt s jehovisty považuji za příliš nebezpečný. Přesto se mi podařilo nalézt unikátní příležitost, jak s jednou stoupečnicí tohoto hnutí promluvit. Přistoupila ke mně na ulici žena ve středních letech a oslovila mne, zda jsem o jehovových svědčích již něco slyšel. Odmítl jsem jí s tím, že spěchám, nicméně jsem si s ní domluvil sraz dalšího dne s tím, že si s ní chei pouze promluvit.

Další den podle očekávání paní dorazila. Na rozhovor jsem se dobře připravil, znaje leccos o idejích jehovistů. Rozhovor dávám k dispozici ve velmi zkrácené podobě; v místech, kde jsou použity tři tečky v závorce - (...) jsem vynechal podle mého názoru zbytečné citace Bible a Strážní věže, kterých jehovistka hojně používala.

Rozhovor jsme zakončili tím, že mi vnutila nějaké jehovistické publikace a dala mi telefon, na který mám zavolat, kdyby mne zaujaly.

Prohlásila, že jsem „bystrý student“ a že toho asi dost vím...

Ostatní viz rozhovor.

ZÁVĚR

Tohle jsou ve zkratce mé nejzajímavější zkušenosti s tím, co se stane, když se obrátíte na nějakou sektu. Měl jsem ještě kontakt s jakousi podivnou misijní skupinou, která si říkala „Mise božího světla“ a s jakýmisi „Pravými studenty Bible“, ale do žádného hnutí jsem hlouběji nepronikl a nic zajímavého nezažil.

Před nějakým týdnem jsem potkal dívku Irenu, se kterou jsem se seznámil u moonistů, v kavárně na Újezdě. Podle všech známek byla pod vlivem drog. To jen tak na okraj.

V článku jsem se vyhýbal osobním názorům na sekty, proto považuji za dobré osvětlit je nyní. Tedy: osobně nemám nic proti náboženství a víře v Boha. Jakákoliv organizace, ať už si říká církev, sekta nebo studijní skupina se mi přičí. Vždycky jsem byl a budu proti organizaci víry - lhotejno v jaké podobě.

Nechci nikomu radit, že se má sektám vyhnout - ať se rozhodne každý sám. Pro ty, kteří by ale chtěli ze zvědavosti nějakou kontaktovat, bych měl přece jen dvě doporučení: za prvé - Nikomu nevěřte! Každý argument dobře vaňte a nikomu se příliš nesvěřujte se svými pravými pocity. Za druhé - NIKDY a za ŽÁDNÝCH okolností nedávejte nikomu ze sekty svou adresu! Můžete se dostat do větších problémů, než byste sami čekali.

Říká se, že propadnout sektám je stejně nebezpečné, jako propadnout drogám. Souhlasím.

Přemysl Matějček

□

Rozhovor se Svědkyní Jehovovou

Svědci Jehovovi, jak se nazýváte, jsou známi především svými návštěvami domácností, kde nejsou tak docela vítáni...

Hlásáme slovo Jehovovo, ne navštívujeme domácnosti samoučelně. Víte, že má dojít k Armageddonské bitvě. Kdo ji přežije, bude vládnout s Kristem tisíc let. Pokud o tom budou vědět. Proto je informujeme, proto chodíme za lidmi, prokazujeme jim tím službu.

Tady v Čechách na to lidé ještě nejsou zvyklí a mají nedůvěru, ale nakonec se většina nechá poučit.

Kdy má Armageddon nastat?

Nastane v roce 2000, jak je psáno.

Můžete nějak zdůvodnit to, že jste armageddonskou bitvu ohlásili již na roky 1975, 1983 a 1992?

To nebyly oficiální zprávy, které by citovala na příklad Strážní věž (...) Pokud jde o rok 1975, ten byl vyhlášen členem, kterého ovládal Satan, proto byla předpověď špatná. Rok 2000 je skutečným datem Bitvy. Ta nastane na celém svě-

tě, i tady, v Praze, pokud si to někdo neuvědomuje.

Řikáte, že bude tisíciletá říše, které bude vládnout Ježíš. Ve svých publikacích dokonce uvádíte, že Ježíš se už v neviditelné podobě vrátil na svět.

Ano, to je pravda.

Nevadí vám, že je to v přímém rozporu s Biblií, konkrétně s knihou Zjevení (1, 7) - jedná se o větu „...uzří jej každé oko...“?

Překlad Bible, který zde citujete, je špatný. Správný překlad Bible vytvořil až náš zakladatel, pan Russel. (...)

Tento argument bohužel není tak docela pravdivý. Kdo se o to zajímá, může zjistit, že se u soudu v Kanadě ukázala nespolehlivost pana Russela. Prokázalo se totiž, že neumí číst řecké písmo, i když pod přísahou vypovídal, že je na řečtinu odborník.

O tomto soudu víme a víme

také, že z něj pan Russel vyšel očištěn. (...)

Dobře, zůstaňme u toho. Ještě jedna věc - známé je také to, že zakazujete svým členům, dokonce i jejich potomkům transfúzi krve, dokonce i v naléhavých případech. Proč?

Náš život řídí Bible, žijeme podle ní. Výměnu krve zakazuje například kniha Mojžíšova, o kterou se opíráme.

Který verš konkrétně máte na mysli?

Jedná se například o Leviticus, 3, 17 a další (...)

V tomto verši je doslova psáno pouze „Nebudete jíst tuk ani žádnou krev“. Jste si jisti, že tím je myšlena transfúze?

Samozřejmě je to symbolika. V tom verši je zakázáno přijímat krev. Zakazuje to sám Jehova. (...) Proto odmítáme transfúzi.

Dobře, poslední otázka. Jaký je váš osobní cíl do budoucna?

Cílem všech slušných lidí by mělo být - připravit se na Armageddon, posílit svou víru, pochopit Jehovovo učení. Pouze tak dojde spásy, jak je psáno. (...) (...)

Děkuji za rozhovor.

Přemysl Matějček

Judgement Night

Aneb kam kráčí moderní kinematografie

Jen málokdy jsem viděl mezi řádky svého anglického přítele Douglase tolik tak neanglického rozčilení, jako když mi psal o zbrusu novém černobílém filmu režiséra Petera Wilsona Judgement Night. Naštěstí mi Douglas poslal též informační brožuru, kterou obdržel spolu se vstupenkou, takže mohu na tento film připravit české diváky, dříve než se u nás dostane do kin.

Co je na filmu Judgement Night tak pobuřujícího a proč o něm píšu, aniž bych ho sám viděl? V tomto filmu totiž jde daleko více o způsob vzniku, než o konečný produkt. Divák na plátně vidí pouze poměrně banální, leč dramatický příběh, kdy pronásledovaní teroristé (vojáci?) IRA unesou rukojmí, aby se vyhnuli zatčení. Díky neschopnosti policie většinu rukojmí postupně zabijí a nakonec jsou někteří zastřeleni policisty, jiní spáchají sebevraždu. Jak už jsem ale zmínil výše, příběh opravdu není důležitý.

To, co diváky totiž tak rozrušuje, je naprostá syrová realističnost snímku. Radikální Peter Wilson, který je možná některým skalním divákům znám svou čtyřhodinovou kompilací 2132 filmových smrtí, svou fascinaci smrtí dovedl až dokonce. Ano, smrt a umírání nejsou ve filmu Judgement Night pouhou hříčkou trikových umělců, mrzkou ódou psanou Heinzovým kečupem; jsou naprosto přesvědčivé, protože pravé. V závěrečných titulcích naleznete souchou zmínku, že při natáčení tohoto filmu zemřelo 11 lidí. Jako kdyby Wilson zaslechl mého mladšího bratra, jak říká, že Vinnitou se mu sice líbil, ale že tolik lidí kvůli tomu zabít nemuseli.

Na tomto místě bych se zmínil o hercích. Wilsonův přítel ze studii, Coleslaw Bridges, založil a předsedal v Liverpoolu klubu, jenž navázal na slavnou tradici Klubu sebevrahů Roberta L. Stevensona. Jeho členové byli většinou zhrzení bohatí mladíci, kteří jedinou zábavu viděli v hraní ruské rulety, v divokých honičkách rychlými auty a v požívání drog všeho druhu a množství. Když Wilson navrhl Bridgesovi a jeho klubu účast na svém novém filmu, mnozí nadějní mladí sebevrazi v tom viděli možnost, jak zemřít čestně, ve službách kultury. Nutno dodat, že většinou nejsou herecké výkony nijak oslnivé, ale scény, kdy herci opravdu umírají, jsou dokonale dramatické a přesvědčivé. Také strach ze smrti v jejich očích je nepředstíraný, a proto nezapomenutelný (nezapomínejme na to, že se tyto scény z pochopitelných důvodů nedaly opakovat).

Celkově je technická kvalita snímku nevalná, což souvisí s nízkým rozpo-

čtem, který z velké části padl na nákup zbraní a střeliva. Černobílý film ale i bez profesionální kamery navozuje temnou atmosféru smrti, která zakrývá technickou a profesionální nedokonalost. Celý příběh se odehrává na jednom místě, kde se teroristé „opevní“, natáčení, které trvalo pouze jeden den, nemělo budít příliš pozornosti.

Co se ale stalo s Peterem Wilsonem? Spousta lidí ho chtěla po shlédnutí snímku žalovat, někteří upálit. Brzy ale zjistili, že poslední zbylý terorista, který se zastřelil na hromadě mrtvých rukojmí a spoluvojovníků, je právě Peter Wilson, který tímto filmem završil svoje celoživotní dílo. Tanita Lee, Wilsonova přítelkyně, objevila pozdě následky „Soudné Noci“. Nikdo z herců už ani nevzdechl. Kamera však ještě běžela. Tanita pak objevila Wilsonův dopis, ve kterém je kromě osobního rozloučení také detailní návod, jak film sestříhat, k jaké scéně použít jakou hudbu, na kterou distribuční společnost se obrátit, jak vyrobit závěrečné titulky a propagační slogany. Dopis končí obhajobou a vysvětlením tohoto filmu. Tanita, věrna Wilsonově památce, uposlechla jeho pokynů a podařilo se jí film dokončit.

Spolu s dopisem zanechal Wilson Tanitě též nahrávku španělské black-death-chaos-trash metalové skupiny Brujeria, která prý pálí na svých koncertech vybrané oběti. Se zpěvákem této skupiny se Wilson dobře znal. Brujeria tedy složila skladby přímo pro tento film, včetně titulní písně „Judgement Night“. Brujeria se ostatně dá v Čechách docela dobře sehnat.

Distribuční společnost Gemini, jejíž zástupci vůbec netušili, že mrtvolky jsou skutečné, se nakonec uvolila tento

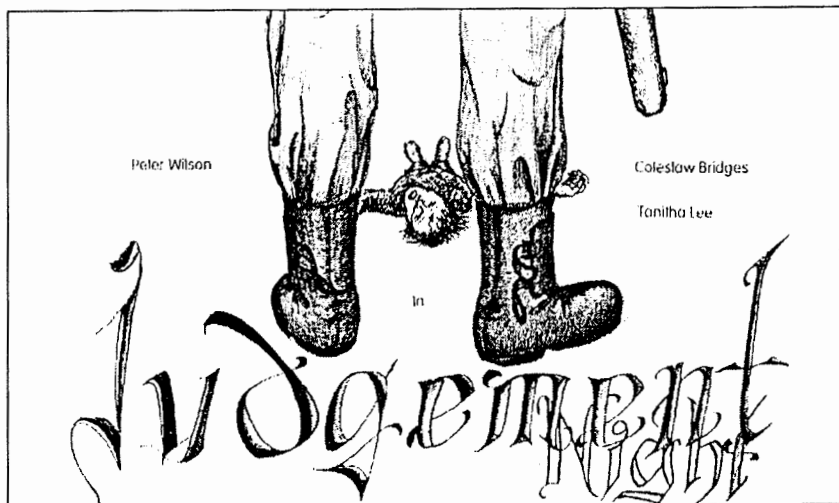
film uvést. Jaké bylo však její překvapení, když diváci na premiéře dostali brožuru, která je velice rychle uvedla do situace. Kritika a žaloby se na společnost Gemini jen hrnou. Judgement Night však za první týden promítání vydělal 30 miliónů liber, což je víc, než kterýkoliv jiný černobílý film v historii anglické kinematografie.

Jediný přeživší svědek filmu, předseda Klubu Coleslaw Bridges, který na poslední chvíli od natáčení ustoupil, uprchl před hněvem konzervativního davu do pralesů Belize. Tanita Lee se rázem stala milionářkou, soudí se s Gemini a nechala postavit Wilsonovi a jeho padlým bojovníkům velkou hrobku, do které se vchází otevřenou čelistí obří lebkou.

Tuto zprávu bych zakončil citací, kterou jsem si dovolil přeložit z brožury a která je převzata z poslední části Wilsonova dopisu Tanitě: „Už mám dost těch namalovaných šašků, co si na smrt tak často hrají. Už mám dost těch imbecilních diváků, co jejich napodobování jen hltají. Už mám dost zlehčování smrti lidmi, kteří jí nerozumí. Smrt je skutečná. Se smrtí se nežertuje. Se smrtí se dá jediň obcovat, a hned tak někdo to nesvede. Já to dokázal, a proto se vydávám v její náruč dobrovolně a zcela svobodně. Doufám, že nás přivítá, jak nám náleží. Je mi trochu líto, že vás zanechávám tam dole (nebo tam nahore?), ale moje místo je po Jejmim boku, kamkoliv se za ní mám vydat.“

JUDGEMENT NIGHT PŘICHÁZÍ
DO VAŠICH KIN 24. 11. 1996

Kryštof Kozák

Epizoda č. 1 - Českokrumlovsko

Dějiště: řeka. Doba: září. Umění: plavba. Barva: žlutá. Symbol: virus. Technika: fikce.

Zpráva o průběhu:

V pátek 27. září 16:32 odjíždí z Hlavního nádraží vlak. Z přihlášených účastníků do něho nestihla nastoupit Magda, která vyrazí až v sobotu, ale nenajde nás. Nenastoupil ani Andrej, který se nás však dostihnout nepokusí. Podobný osud potkal i Karin, která se vylouvá na počasí. Odjíždí tedy jen skutečně velmi tvrdé jádro účastníků.

18:07 první ztráta v Táboře, vyběhnoucí Marcela se nestihne vrátit a vlak jí ujede. Další ztráty: 18:54 - Veselí nad Lužnicí, 19:42 - České Budějovice. Do cílových stanic doráží tedy již jen to opravdu nejtvrďší jádro výpravy. Jednotlivé výsadky probíhají v časech 20:18, 20:29, 20:46 a 20:59 ve stanicích Bujanov, Suchdol, Rybník a Jenín.

Na místo u Vltavy určené pomocí azimutu a vzdáleností od chybně zakreslených vesnic doráží první výsadek v sobotu 28. září v 0:11 - je to klan Kozáků. Následují klan Vavroušků - 1:27, klan Kolínů - 2:03 a klan Daňků - 4:36. Klan Vogelů doráží poněkud později - 12:08. Naprosto neznámou cestou postupoval klan Hromů, který opustil vlak neznámo kde a doráží v 13:20.

Klan Kolínů mezitím provedl náhodné vylosování plavidel pro ostatní klany: Vavroušci - dva prázdné sudy, jeden větší a druhý menší, Kozáci - uzavřená deblovka s jedním otvorem, Daňci - raft bez ventilků, Kolíni - malá jachta pro šest osob, Vogelové - nafukovací matrace opatřená vesly.

14:14 výjezd na vodu. Utonuli - 14:17, 15:43 a 17:56. V každém klanu však zbývají ještě nejméně dva dobrodruzi. 22:10 - táboření. 23:09 - zjevení svatě Ivany. Neděle 0:04 - přelud mizí. 9:45 - zahrabání dvou umrnuvších kamarádů. 10:11 - 16:34 - pochod. 20:07 vyložení zbylých účastníků v Praze, na Hlavním nádraží.

Zpráva o počasí: Pátek - s občasnými přestávkami lehce prší, jinak stále prudce leje. Sobota - již od brzkého rána se snáší kuropění, jež vrcholí bouří za svítání. Odpoledne padá sníh, který však taje na zpocených údech bojovníků. Neděle - nečekaně začíná pršet, déšť ustává až v podchodu Hlavního nádraží.

Nejbližšími epizodami seriálu jsou samozřejmě Epizoda druhá a třetí. Ty jsou si v leccěms podobné, v něčem se však liší.

Podobná bude jejich struktura v čase - poloha v týdnu, jejich rytmus - cesta kamsi - cosí (náplň) kdesi, počasí, systém přihlašování a víra v jejich uskutečnění.

Odlišovat se budou především termínem:

Epizoda druhá: 15.-17. listopadu 1996

Epizoda třetí: 6.-8. prosince 1996

...a co je charakterizuje?

Epizoda 2. - *Dějiště: kopce. Doba: listopad.*

Orgán: ruce. Umění: uzlování. Symbol: provaz. Technika: jištění.

Epizoda 3. - *Dějiště: pláně. Doba: prosinec.*

Orgán: nohy. Umění: lyžování. Technika: orientace.

...a co bude dál?

